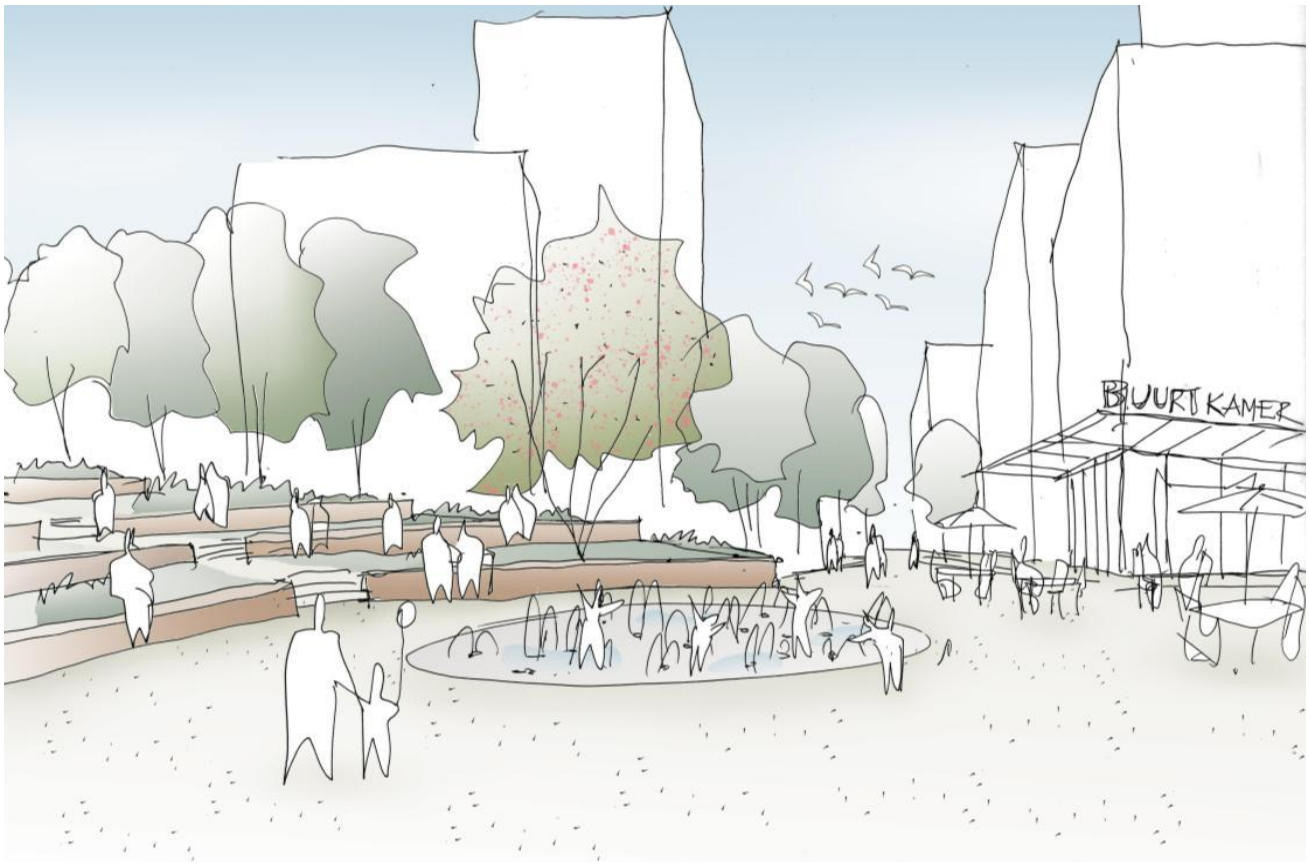
Een bruisend en verbindend stadspark voor Amsterdam Zuidoost

Nota van Uitgangspunten
voor het eindbeeld van het Hondsrugpark

Definitieve versie ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming
d.d. 7 januari 2025

Voorwoord: Op weg naar het Hondsrugpark

In Zuidoost komt een nieuw stadspark: het Hondsrugpark. Dit komt op de plaats waar nu de Hondsrugweg ligt. Met dit park krijgen bewoners van Amstel III en de omliggende wijken een prettige leefomgeving met voldoende groen en voorzieningen. Het park wordt een aanvulling op de andere parken in Zuidoost, zoals het Spoorpark, Brasapark en Nelson Mandelapark. Het wordt daarmee een park voor en van de bewoners en bezoekers van Amsterdam Zuidoost.

Voorliggende Concept Nota van Uitgangspunten is onderdeel van het planproces om tot dit nieuwe stadspark te komen. De nota beschrijft de ambities en uitgangspunten voor het park in woord. Het vormt daarmee het kader voor de verdere planvorming en wordt daarom, samen met het bijbehorende Schetsontwerp (Bijlage 1), bestuurlijk vastgesteld. Daarna wordt het Schetsontwerp op basis van de Nota van Uitgangspunten verder uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp en een Definitief Ontwerp (per deelgebied) en daarna gefaseerd uitgevoerd.

Het proces voor de totstandkoming van voorliggende Nota van Uitgangspunten en het bijbehorende Schetsontwerp was als volgt:

- Veel uitgangspunten en ontwerpopgaven waren al bekend. Deze komen veelal voort uit beleidsnormen of wettelijke kaders. Deze zijn onderzocht en op basis van dit onderzoek zijn uitgangspunten en bandbreedtes voor de resterende ontwerpopgaven geformuleerd.
- Aanvullend op deze uitgangspunten heeft de Adviesraad Hondsrugpark, een collectief van direct belanghebbende bewoners en werknemers in het gebied, medio 2024 een zwaarwegend advies uitgebracht (Bijlage 2). Dit advies is, tenzij hiervoor zwaarwegende belemmeringen en overwegingen waren, verwerkt in voorliggende Nota. De verantwoording hiervan is in Bijlage 3 opgenomen.
- De vele kabels en leidingen zijn medebepalend voor de mogelijkheden boven de grond. In een aparte kaart (de "wisselkaart") en bijbehorende stapelingstekeningen (Bijlage 4) zijn de tracés weergegeven waarop nu gestuurd wordt. De 'wisselkaart' voor kabels en leidingen is onderdeel van deze Nota van Uitgangspunten en een leidend ontwerpkader.
- De uitgangspunten uit deze nota en de mogelijkheden in de ondergrond hebben geresulteerd in een Schetsontwerp, dat de toekomstige inrichting van het Hondsrugpark verbeeldt.

Dit document is op hoofdlijnen als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 en 2 beschrijven de context, de opgave en het bijpassende planproces;
- De projectopdracht, waaronder doelstellingen en de projectafbakening, staat in hoofdstuk 3;
- Het eindbeeld voor het park is in hoofdstuk 4 uitgeschreven per thema. Hier staan de ambities, uitgangspunten en resterende ontwerpopgaven benoemd;
- Hoofdstuk 5 bevat de uitgangspunten voor een aantal uit te werken alternatieven voor het eindbeeld van het park en noodzakelijke tijdelijke maatregelen;
- Hoofdstuk 6 en 7 bevatten procesmatige onderwerpen als besluitvorming, toetsing, participatie, planning en financiën;

Inhoud

1 Context & opgave 5
1.1 Welkom in het Hondsrugpark! 5
1.2 Uitnodigend, verbonden en gezond 5
1.3 Denken en doen tussen de bouwactiviteiten 6

2 Proces & plannen 7
2.1 Stapsgewijs naar een stadspark 7
2.2 Wat echt moet & wat nog kan veranderen 8

3 Projectopdracht 9
3.1 Maak een bruisend stadspark van en voor Zuidoost 9
3.2 Projectafbakening 11

4 Ambities, uitgangspunten & ontwerpopgaven 15
4.1 Ruimtelijke en programmatische hoofdstructuur 15
4.2 Natuur & ecologie 18
4.3 Water 20
4.4 Voorzieningen 23
4.5 Kunst & gebouwde objecten 28
4.6 Mobiliteit & verkeer 30
4.7 Materialisering 37
4.8 Ondergrond 38
4.9 (Zelf)beheer en eigenaarschap 40

5 Alternatieven & tijdelijke maatregelen 41
5.1 Alternatieven voor het eindbeeld 41
5.2 Tijdelijke ontsluitingen en BLVC maatregelen 42
5.3 Placemaking en transitie 42

6 Samenwerken & besluiten 44
6.1 Participatie 44
6.2 Toetsing & besluitvorming 44

7 Planning & financiën 50
7.1 Planning 50
7.2 Kosten & financiering 50

Bijlage 1: Schetsontwerp Hondsrugpark 52

Bijlage 2: Adviesraad Hondsrugpark - Advies 53

Bijlage 3: Adviesraad Hondsrugpark - Verantwoording 54

Bijlage 4: Wisselkaart en stapelingstekeningen Kabels en leidingen 57

Brondocumenten 58

1 Context & opgave

1.1 Welkom in het Hondsrugpark!

Amstel III transformeert in rap tempo naar een multifunctionele stadswijk waarbij wonen en werken worden gecombineerd. De ruimtelijke en programmatische uitgangspunten zijn op 28 april 2021 vastgelegd door de gemeenteraad met de vaststelling van het geactualiseerde Investeringsbesluit, waaronder de ambitie om 10.000 tot 15.000 woningen te bouwen. De bestaande hoeveelheid kantoorruimte in het gebied blijft daarbij gelijk. Ook komen er veel nieuwe buurtvoorzieningen. Om de bewoners en gebruikers een complete stadswijk te kunnen bieden is het van belang te zorgen voor voldoende fijne en groene verblijfsruimte waarin sporten, recreëren en ontmoeten kan plaatsvinden. Om deze reden heeft de Gemeenteraad bij vaststelling van het Investeringsbesluit in 2021 besloten tot de aanleg van het Hondsrugpark. Dit park met een lengte van 700 meter en een breedte van 60 meter ligt in het hart van Bullewijk op de plek waar nu nog een brede asfaltstrook ligt: de Hondsrugweg.

Deze transformatie van weg tot park is een absolute must voor iedereen die woont en werkt in en rondom Amstel III. Echter, het bedenken en maken van een park in een gebied waarin volop gebouwd wordt is geen gemakkelijke opgave en kent daarom al een lange aanloop. De eerste stap is in 2020 gezet met het opstellen van een ontwikkelstrategie (Felixx, 2020). Daarna is er veel verkennend onderzoek gedaan, waaronder de juiste ligging van kabels en leidingen in relatie tot de beoogde ruimtelijke kwaliteit.

In 2026 wonen er in Amstel III naar verwachting ongeveer 3.000 mensen in de directe omgeving van het park en een vergelijkbare hoeveelheid in Amstel III-deelgebied ten zuiden van de A9. Ook rondom Amstel III neemt het aantal bewoners en werknemers fors toe in de gebieden ArenaPoort, Holterbergdistrict en de Bijlmerwijken. De ambitie is daarom deze bewoners en gebruikers zo snel mogelijk meer verblijfsruimte aan te bieden.

1.2 Uitnodigend, verbonden en gezond

Het Hondsrugpark wordt een nieuw, levendig stadspark dat onlosmakelijk onderdeel is van (het karakter van) Zuidoost. Het park is bedoeld voor de bewoners en gebruikers van Amstel III en de wijken daaromheen en is een aanvulling op wat Zuidoost al te bieden heeft in het Nelson Mandela, Brasa- en Spoorpark.

Het park leunt daarbij op de drie pijlers die de ontwikkeling van Amstel III kenmerken:
1. Uitnodigend: een wijk met kansen en plekken voor iedereen
2. Verbonden: een wijk met optimale verbindingen tussen mensen, buurten, stad en regio
3. Gezond: een wijk met ruimte voor groen en beweging

1.3 Denken en doen tussen de bouwactiviteiten

De plannen worden uitgewerkt met de bestaande en toekomstige bewoners en gebruikers van Amstel III en haar omgeving (zie ook hoofdstuk 6 over de participatie). Het park in één keer helemaal uitvoeren is niet mogelijk. Dit komt door de ingrijpende veranderingen in Amstel III en de omliggende wijken die ook na 2026 nog doorgaan en invloed kunnen hebben op de vormgeving van het park of de aanleg ervan. Hierdoor is het nog onzeker wat alle randvoorwaarden voor het park exact zijn. Het betreft onder andere:

- Nieuwe routes: Om het park mogelijk te maken moeten de bussen en het vele autoverkeer tijdens evenementen een andere route gaan rijden. Het streven is dit voorafgaand aan de aanleg van het park geregeld te hebben. Echter, het is nog niet zeker wanneer deze alternatieve routes precies beschikbaar zijn.

- Bouwen: In en om Amstel III worden de komende jaren veel nieuwe woon- en werkcomplexen gebouwd. Ook direct aan het park. Om dit te kunnen doen is er veel bouwverkeer en werkruimte nodig. Hier moet bij de aanleg van het park rekening mee worden gehouden.

- De ondergrond: Al die nieuwe gebouwen moeten ook aangesloten worden op de nutsvoorzieningen. Veel van die bestaande en nog aan te leggen leidingen lopen door het park. Op een leiding kun je in principe geen bomen en slechts beperkt heesters planten. Ook kun je het park niet (helemaal) afmaken als niet alle kabels en -leidingen zijn aangelegd. Het is nog niet bekend wanneer dit zover is, omdat de planning van de bouwontwikkelingen in handen ligt van marktpartijen en deze steeds verandert. De impact verschilt bovendien per tracé en de inpassing en fasering vraagt dus maatwerk.

Omdat nog niet alles zeker is, zal het nodig zijn om bij het maken van de plannen soms rekening te houden met meerdere mogelijkheden. Naarmate het maken van de plannen verder komt neemt het aantal alternatieven naar verwachting af.

2 Proces & plannen

2.1 Stapsgewijs naar een stadspark

Het denken over en aanleggen van het park gaat stapsgewijs. Bij het opstellen van de plannen moet rekening worden gehouden met allerlei onzekerheden en nog te maken keuzes. Dit betekent dat niet de processtappen worden doorlopen die gebruikelijk zijn bij vergelijkbare infrastructuurprojecten (PBI). Daarbij speelt ook dat het park onderdeel is van de gebiedsontwikkeling van Amstel III, waarbij het besluitvormingsproces PLABERUM van toepassing is. Het project Amstel III bevindt zich in Fase 4 van het PLABERUM: de uitvoeringsfase.

Bij het inrichten van het planproces wordt rekening gehouden met:

- Koersvastheid: De ambities en de financiering voor Amstel III liggen op hoofdlijnen vast in het Investeringsbesluit Amstel III (2021);
- Wendbaarheid: Eindambitie en hoofdstructuur vastleggen, maar mee kunnen bewegen met veranderingen op een lager schaalniveau;
- Regie ondergrond: De noodzaak om -mede op basis van de gewenste kwaliteit in het eindbeeld- de regie te nemen op de ligging van kabels en leidingen in de ondergrond;
- Fasering: Gefaseerde plan- en besluitvorming en uitvoering i.v.m. de vele afhankelijkheden van de noodzakelijke aanpassingen van infrastructuur en bouwwerkzaamheden.

Binnen Amstel III is voor de integrale en stapsgewijze transformatie van de openbare ruimte een bijpassende methode ontwikkeld en bestuurlijk vastgesteld: de T1Openbare Ruimte (T1OR). Waarbij de T staat voor de verschillende tijdsfases waarin een plan wordt bedacht en uitgevoerd. Toepassing van deze methode op het park leidt tot onderstaande processtappen. Per fase worden deze heroverwogen o.b.v. de meest recente inzichten en ontwikkelingen.

- Ontwerp op hoofdlijnen:
    - Nota van Uitgangspunten voor de eindsituatie en het gehele park
    - Schetsontwerp voor de eindsituatie en het gehele park

- Uitwerking ontwerp:
    - Programma van Eisen / opdrachtformulering Voorlopig Ontwerp (mede o.b.v. participatie en besluitvorming)
    - Voorlopig Ontwerp voor de eindsituatie en het gehele park (met uitzondering van een aantal nog nader te bepalen plekken of thema's)

- Afronding planvorming en uitvoering Deelgebied 1 (afbakening n.t.b.):
    - Definitief Ontwerp Deelgebied 1:
        - Afronding planvorming relevante plekken of thema's voor dit deelgebied

        - Definitief Ontwerp Eindsituatie, incl. bijhouden VO/stapelingen eindsituatie t.b.v. de integraliteit
        - Fasering: DO T1, DO T2 etc (indien noodzakelijk)
    - Uitvoering deelgebied 1 (gefaseerd indien nodig)

- Idem: Afronding planvorming en uitvoering Deelgebied 2 / 3 etc. (afbakening n.t.b.)

2.2 Wat echt moet & wat nog kan veranderen

Deze Nota van Uitgangspunten is de eerste stap in de planvorming en beschrijft het park in woord. Het doel van de nota is te bepalen wat wel en niet in het park gemaakt gaat worden. Deze afbakening is verdeeld in de volgende groepen:

1. Ambitie:
   Hoe op hoofdlijnen de (sub)doelstelling(en) worden ingevuld.

2. Uitgangspunten:
   Deze ontwerpuitgangspunten zijn randvoorwaardelijk voor het park. Hierbij is **geen beleidsruimte**, vanwege onder andere:
    - Regelgeving;
    - Beleid;
    - Noodzaak voor het functioneren van het park, de wijk of het stadsdeel;

3. Ontwerpopgaven:
   Dit zijn uitgangspunten waar binnen een **bepaalde bandbreedte keuzes gemaakt kunnen worden**. Het kan bij het ontwerp van het park worden meegenomen, maar hoeft niet per se. Bijvoorbeeld:
    - Onderwerpen waar nog (enige) keuzevrijheid in is;
    - Onderwerpen die nadere uitwerking vergen;

   Hierover kan door de buurt nog worden meegedacht en geadviseerd in het planvormingsproces van Voorlopig Ontwerp.

4. Alternatieven:
   Er zijn meerdere alternatieven op het gebied van mobiliteit waaruit op termijn **gekozen moet** worden. Vaak zijn dit bepalende onderwerpen met een (zeer) beperkte beleidsruimte, maar die wel om (richtinggevende) aannames in het ontwerpproces vragen:
    - Een onderwerp waarover nog onzekerheid is;
    - Een onderwerp waarover nog besloten moet worden;

   Hierover worden de buurt en overige stakeholders worden geraadpleegd. De beweegruimte voor de gemeente is echter zeer beperkt en de timing van de besluitvorming is soms nog onbekend.

3 Projectopdracht

3.1 Maak een bruisend stadspark van en voor Zuidoost

3.1.1 Doelstelling

Hoofddoelstelling
De doelstelling voor het park luidt, aansluitend bij de drie pijlers Uitnodigend, Verbonden en Gezond uit het Ontwikkelperspectief van Amstel III:

Het toevoegen van woonkwaliteit en leefbaarheid in Amstel III door middel van een hoofdzakelijk groen en levendig stadspark met veel verblijfs- en gebruiksruimte van en voor (primair) de bewoners en gebruikers van Amstel III en (secondair) de bewoners van de omliggende wijken, zoals de H-buurt, ArenaPoort en Holterbergdistrict. Dit als aanvulling op en onderscheidend van het bestaande parkaanbod in Zuidoost, zoals Nelson Mandela-, Brasa- en Spoorpark.

Subdoelstellingen:
De subdoelstellingen zijn als volgt:

1. *Een levendig park waar de bewoners en gebruikers van Amstel III en de omliggende wijken elkaar kunnen ontmoeten, zich welkom en veilig voelen en trots op kunnen zijn (aandacht voor sociale cohesie en sociale veiligheid en zichtbaar maken van de roots van de bewoners)* √√
2. *Volop ruimte bieden aan buurtactiviteiten en geïntegreerde, multifunctionele speel- en sportvoorzieningen (aandacht voor eigenaarschap, lokaal ondernemerschap en het faciliteren van de creativiteit van de bewoners van Zuidoost)* √√
3. *Positief bijdragen aan een gezonde leefstijl en leefomgeving (aandacht voor bewegen, verbetering luchtkwaliteit en beperking van geluidshinder)* √√
4. *Invulling geven aan de klimaatopgave waar Amsterdam voor staat (bijdragen aan de opgaven biodiversiteit, rainproof, hittestress en natuurinclusiviteit)* √ √
5. *Bijdrage leveren aan het realiseren van een sluitend en veilig netwerk voor (recreatieve) langzaamverkeersverbindingen in Zuidoost (aandacht voor verkeersveiligheid)* √√

3.1.2 Ruimtelijke identiteit

Het Hondsrugpark heeft de potentie de trots van Zuidoost te worden en een grote bijdrage te leveren aan de gebruikswaarde, het leefklimaat en de beleving en gemeenschap(sgevoel) van Amstel III, doordat er kwalitatief hoogwaardige buitenruimte wordt toegevoegd aan een verder zeer dichtbebouwde stadswijk. De meeste gebruikers komen daarom naar verwachting uit de directe omgeving van het park. Het Hondsrugpark is zogezegd hun voortuin: de plek waar je even uitrust, iets leuks organiseert, een praatje maakt of wat beweging zoekt. De inrichting en functies van het park passen primair bij dit dagelijkse gebruik. Het park is tegelijkertijd van iedereen en biedt een meerwaarde voor heel Zuidoost. Hier is al heel veel groen. Daarom wordt voor het Hondsrugpark gezocht naar een invulling die de bewoners van Zuidoost aanspreekt en hen tegelijkertijd ook iets biedt dat er nu nog niet is. De ruimtelijke identiteit van het Hondsrugpark wordt daarom gekenmerkt door het volgende:

- Grootstedelijk en toch intiem: Het park is karakteristiek door zijn grootstedelijkheid met hoge gebouwen aan de flanken en zijn langgerekte, lineaire vorm. Een dergelijk park bestaat nog niet in Zuidoost en zelfs niet in de rest van Amsterdam. Het geeft een unieke stedelijke beleving. Omdat het park vooral bedoeld is voor dagelijkse ontmoeting en gebruik, vraagt de ruimtelijke vormgeving daarnaast ook om intimiteit en beslotenheid. Zo wordt het een plek waar je je thuis en op je gemak voelt. Daarom krijgt het park groene ruimtes waarin de gebruiksfuncties gelegen zijn en fungeren deze, samen met de groen- en bomenstructuur, als tegenhanger van de rechtlijnigheid van de gebouwen. De hoofdroute (inclusief de kleinere aantakkingen) verbindt de verschillende delen van het park en is tevens de centrale reuring-as van Bullewijk.

- Multifunctioneel, inclusief en geïntegreerd programma: Het park wordt intensief gebruikt en voelt veilig op verschillende momenten gedurende de hele dag, door een slimme combinatie van multifunctionele programmering en het daaraan gekoppelde gebruik door een diversiteit aan doelgroepen. Deze inclusieve speel- en ontmoetingsfuncties voor alle leeftijden, herkomst en geslacht gaan op in het groen en maken op deze manier integraal onderdeel uit van het park.

- DNA van Zuidoost: Het park krijgt verwijzingen naar de ‘roots’ van de bewoners van Zuidoost. Ook wordt er ruimte geboden om bij de verdere vormgeving en het gebruik van het park de creativiteit en diversiteit van Zuidoost te tonen en een plek te geven. Kansrijke deelopgaven hierbij zijn de vormgeving van kunst met lokale kunstenaars, verwijzingen naar bekende personen binnen Zuidoost en de vormgeving van speciale gebruikselementen in het park.

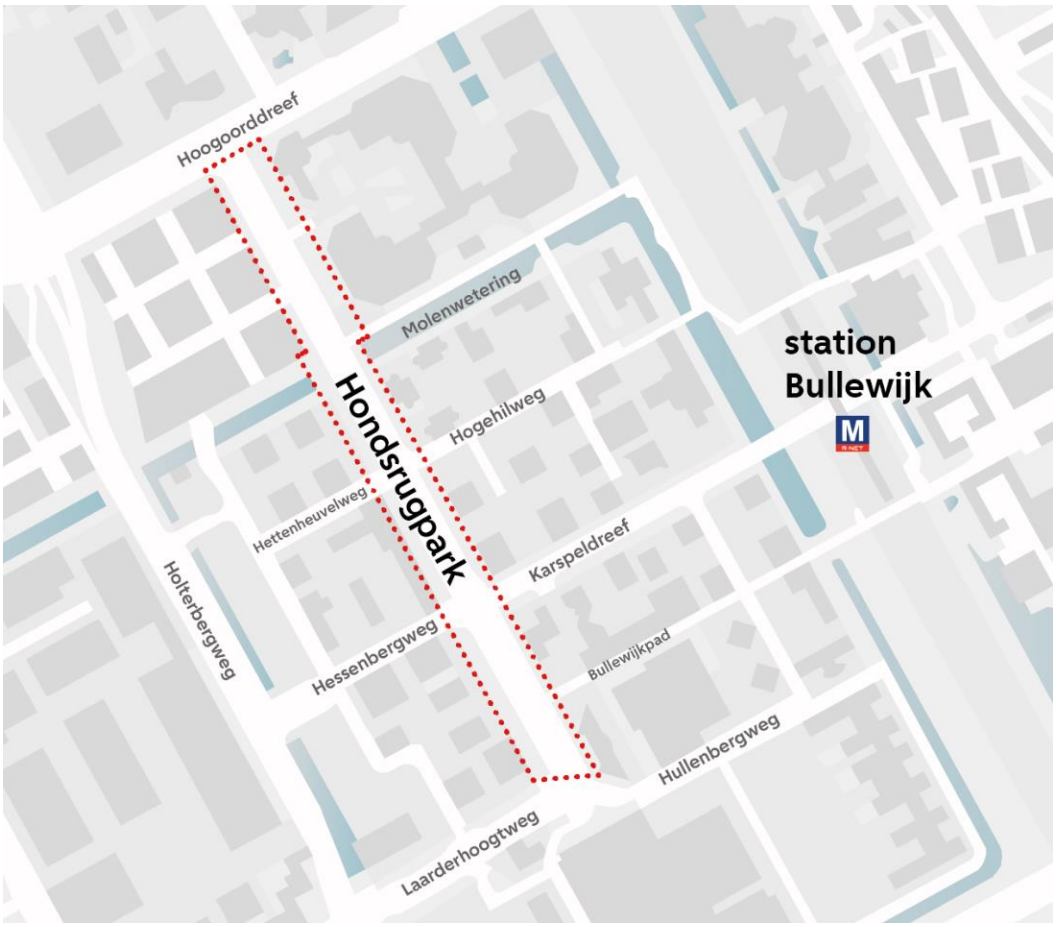
- Natuur- en waterbeleving: Zuidoost heeft al veel groen. Het Hondsrugpark voegt daarnaast ook iets toe qua parkbeleving dat er nog niet is, namelijk reliëf en water. De ligging van de Molenwetering in het hart van het park is een unieke mogelijkheid om het water te gebruiken en te beleven. Ook worden in het park speelelementen toegevoegd met waterbeleving en-gebruik. Waar mogelijk worden deze met elkaar verbonden. In het park wordt daarnaast reliëf toegepast, waardoor het park een aanleiding geeft tot spelen en er intieme verblijfsplekken ontstaan.

3.2 Projectafbakening

3.2.1 Projectgrens

De grens van het integrale parkproject is globaal als volgt:

- Het projectgebied ligt tussen de Laarderhoogtweg en de Hoogoorddreef
- Tussen de kadastrale grenzen van de uitgegeven kavels lang de Hondsrugweg

Figuur: Projectgrens Hondsrugpark

3.2.2 Binnen de scope: Ontwerp, inpassings- en aansluitingsopgaven

De scope is afgebakend in diverse opgaven. De nummering verwijst naar onderstaande kaart.

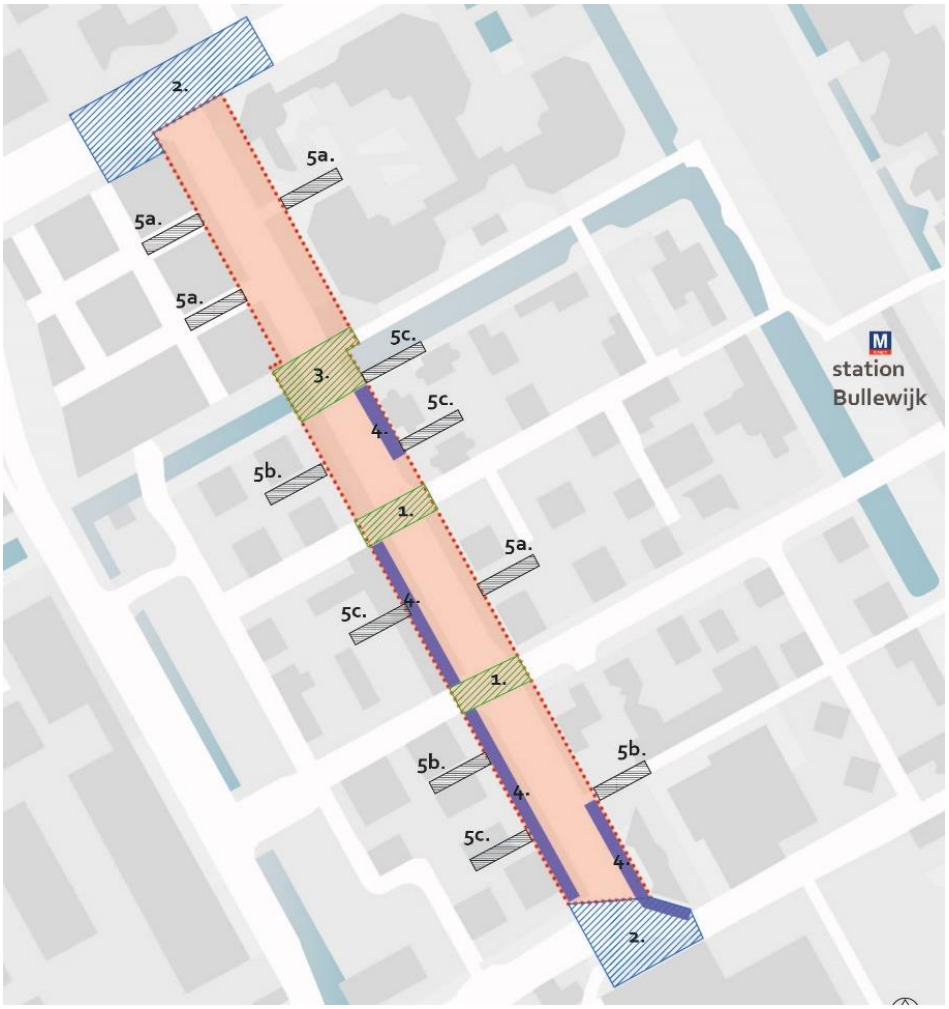
1. De kruising van het park met de Karspeldreef (gebiedsontsluitingsweg) en de Hogehilweg/Hettenheuvelweg (buurtstraat) horen bij de ontwerpopgave, omdat deze met de aanleg van het park zullen veranderen en een logische goede inpassing, continuïteit van het park en de parkbeleving en veilige verbinding voor (langzaam) verkeer essentieel is. Ruimtelijke kwaliteit en verkeersveiligheid moeten in balans worden gebracht.

2. De aansluiting van de Laarderhoogtweg en de Hoogoorddreef behoort tot de ontwerpopgave, maar de vormgeving van de kruispunten zelf niet. Het betreft vooral een ruimtelijke opgave.

3. De toekomstige vormgeving van de kruising met het water en de recreatieve oost-west fietsverbinding van de Molenwetering behoren tot de ontwerpopgave.

4. Binnen de projectgrenzen zijn al enkele transformatieprojecten in de openbare ruimte voorbereid of uitgevoerd. Deze projecten worden -afhankelijk van het stadium van de planvorming of uitvoering- zo goed als mogelijk ingepast in het ontwerp. Het betreft:
    a. Westflank:
        i. Hessenbergweggebied Noord: DO-niveau
        ii. Hessenbergweggebied Zuid: Schetsniveau
    b. Oostflank:
        i. Nabij Hogehilweg / SPOT: DO-niveau
        ii. Nabij Hullenbergweg 1-3: Schetsniveau

5. Er zijn diverse transformatieprojecten in voorbereiding of uitvoering die buiten de projectgrens vallen, maar een passende aansluiting op het park vragen. Het betreft verbindingen voor langzaam verkeer. Het uitwerkingsniveau van deze aansluitingsopgaven verschilt:
    a. Bestaande situatie/ nog geen planvorming (5a): Toegangen voor voetgangers tot het dek P10 en Atlas-Arenacomplex (privaat)
    b. Schetsniveau (5b): Toekomstige steeg Hessenbergweggebied Noord, toekomstige steeg tussen Hogehilweg 6 en 8 (privaat), Bullewijkpad en toekomstige steeg bij Hettenheuvelweg 12-14-16 (privaat)
    c. Ontwerp niveau (5c): Kade Molenwetering (DO), Toegang naar binnenterrein SPOT (privaat, in uitvoering), Hakusteeg (DO) en Hallasteeg (VO)

Figuur: Scopekaart Hondsrugpark

3.2.3 Buiten de scope: Randvoorwaarden en ambities

De volgende opgaven vallen expliciet buiten de scope:

1. Randvoorwaardelijk voor een verkeersluwe oostflank van het park is dat de gebouwen niet vanuit de parkzijde worden ontsloten. Uitgangspunt buiten de scope is daarmee: de volledige ontsluiting voor logistiek, afvalinzameling, onderhoud en parkeren ten behoeve van de gebouwen aan de oostflank. Dit alles verloopt via de zijstraten of de achterzijde (niet-parkzijde) van de gebouwen;
2. Mobility As A Service (MAAS): Hoewel van belang voor een evenwichtige balans tussen mobiliteit en leefbaarheid in Amstel III, wordt vanuit het Hondsrugpark geen actieve oplossingen gerealiseerd om mobiliteitsconcepten te faciliteren. Het Hondsrugpark wordt immers autovrij, waardoor ook MAAS oplossingen buiten het park een plek dienen te krijgen;
3. Grootschalige evenementen worden niet in het park gefaciliteerd: Het Arenagebied is daarvoor bijvoorbeeld meer geschikt. Buurtgerichte activiteiten kunnen nadrukkelijk wel een plek in het park krijgen.

3.2.4 Raakvlakken met het park

Op verschillende schaalniveaus zijn er raakvlakken te benoemen met de parkontwikkeling:

- Zuidoost:
    - Sociale cohesie:
        - (Zorgen over) gentrification i.r.t. de groei van Zuidoost
        - SPOOR: Aanpak in Zuidoost om de barrière van het Spoor te verminderen
    - Gebiedsoverstijgende Mobiliteitsopgaven, waaronder het OV, de langzaam verkeersroutes en evenementenverkeer
    - De (door)ontwikkeling van Brasapark en Mandelapark
    - Gebiedsontwikkeling ArenaPoort: opstallen en openbare ruimte (met hierin projectoverstijgende routes)
    - Gebiedsontwikkeling Holterberg District: opstallen en openbare ruimte

- Amstel III:
    - Planvorming en bouw opstallen:
        - Bouw SPOT aan de Hogehilweg
        - Bouw BRISK Hettenheuvelweg 50
        - Bouw Hessenbergweg 109-119
        - Planvorming Ruby Gardens Hullenbergweg 1-3
        - Planvorming Hessenbergweg 12-14-16
        - Planvorming Hettenheuvelweg 8-10
        - Planvorming Hogehilweg 3
        - Planvorming Hogehilweg 4
        - Planvorming Hogehilweg 6
        - Planvorming School Hessenbergweg 95 (raakvlak speelplein)

    - Planvorming en uitvoering openbare ruimte:
        - Molenwetering thv SPOT: Uitvoering in 2025
        - Hogehilweg thv SPOT: Uitvoering in 2025
        - Hettenheuvelweg Noord en Hakusteeg: Gefaseerde uitvoering vanaf 2025
        - Westflank Hondsrugpark Midden: Gefaseerde uitvoering vanaf 2025
        - Westflank Hondsrugpark Zuid: VO-fase planvorming
        - Oostflank thv Ruby Gardens: Schets-fase planvorming
        - Transformatie Karspeldreef/Hessenbergweg: Planvorming start eind 2024

    - Kansrijke ontwikkelingen op lange termijn:
        - Atlas Arenacomplex (ten oosten van het park): Eventuele monumentale status en herinrichting binnenterrein van dit complex op de lange termijn (onderzocht, maar vooralsnog niet in uitwerking)
        - Het dek van de P10 garage (ten westen van het park): Dit dek is in eigendom van de gemeente. Voor de lange termijn zijn hier vergroeningskansen (niet in onderzoek)

4 Ambities, uitgangspunten & ontwerpopgaven

Dit hoofdstuk omschrijft voor de eindsituatie per thema de ambities en uitgangspunten. Bij sommige thema's zijn ook nog resterende ontwerpopgaven benoemd.

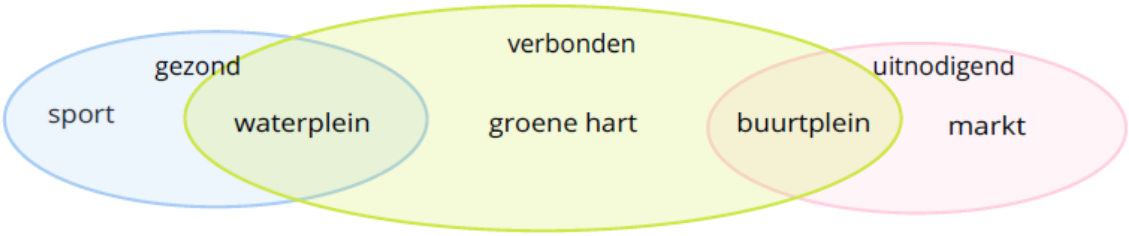
4.1 Ruimtelijke en programmatische hoofdstructuur

Ambitie:
Een lineair stadspark dat in vormgeving, beleving en identiteit aanvullend is op het huidige parkaanbod in Zuidoost en (primair) mensen uit de directe omgeving en (secundair) daarbuiten gedurende de hele dag uitnodigt en prikkelt om het park te gebruiken en elkaar te ontmoeten.

Uitgangspunten:

- De ruimtelijke dragers zijn:
    - De stedenbouwkundige context met hoge bebouwing aan de flanken en de aangrenzende verharding die het park omzoomt;
    - Twee belangrijke ontmoetingspleinen op de plek waar de Molenwetering en het Bullewijkpad het park kruisen. Deze pleinen verbinden de drie zones van het park. Hier komen een recreatief waterplein en een bruisend buurtplein voor activiteiten;
    - Twee routes:
        - De hoofdroute, bedoeld voor diverse verkeersmodaliteiten, die loopt van noord naar zuid, ligt primair aan de westzijde van het park (langs de gevel). Ten noorden van de Molenwetering verschuift deze naar de oostzijde van het park (langs de gevel).
        - De verblijfsroute, hoofdzakelijk bedoeld voor voetgangers, ligt aan de oostzijde van het park (ten zuiden van de Molenwetering).
    - De oost-west dwarsverbindingen die belangrijke zichtlijnen en voetgangersverbinding vormen tussen straten, stegen en privé-binnenterreinen;
    - De groene ruimtes met daarin de vele gebruiksfuncties van het park. Deze zijn in vorm en invulling adaptief;

- Het park is qua programmering en gebruik ingedeeld in drie zones:
    - Sportzone (noord);
    - Groene parkzone (midden)
    - (Buurt)festiviteiten en activiteiten zone (zuid)

Figuur: Zonering van het Hondsrugpark (Bron: SO Hondsrugpark)

- De ruimtelijke identiteit van het park wordt als volgt gekenmerkt:
  - Grootstedelijk en toch intiem
  - Multifunctioneel, inclusief en geïntegreerd programma
  - DNA van Zuidoost
  - Natuur- en waterbeleving

  Zie paragraaf 3.1.2 voor nadere duiding.
- De begrenzing van het park draagt bij aan de identiteit van het park en is tegelijkertijd gastvrij en uitnodigend;
  - Het park wordt aan de noordzijde (Hoogoorddreef) en zuidzijde (Laarderhoogtweg) duidelijk geïntroduceerd;
  - Bij de overige entrees aan de oost- en de westzijde van het park is een laagdrempelige en uitnodigende vormgeving het uitgangspunt;
  - De parkbeleving loopt zo veel als mogelijk door op kruisende verbindingen Karspeldreef (in hiërarchie hoger dan het park) en Hogehilweg (in hiërarchie ondergeschikt aan het park). De vormgeving van de begrenzing draagt hieraan bij;
  - De flanken van het park bieden waar nodig plaats voor het opstalspecifiek programma.
- Bezonning:
  - Het park wordt aan de lange zijde aan beide kanten omgeven door een wand van gebouwen. Door deze karakteristiek heeft het park een schaarste aan zonnige plekken. Deze moeten daarom goed benut worden om voldoende afwisseling tussen schaduw en zon in het park te behouden en zo een prettig leefklimaat te kunnen bieden. Bij het toepassen van beplanting (zowel bomen, heesters als vaste planten) zal met deze beperkte bezonning rekening moeten worden gehouden.
  - Middels een analyse (obv de verwachte eindsituatie van de bebouwing) wordt dit aangetoond;
- Wind:
  - Er wordt rekening gehouden met het windklimaat i.v.m. hoogbouw;
  - Windhinder als gevolg van de omliggende bebouwing, nu en in de toekomst, zal niet geheel voorkomen en vermeden kunnen worden;
  - De topografie en de positionering van functies en groen dragen daarom zo veel als mogelijk bij aan de verbetering van het windklimaat en voorkomen dat mensen zich kunnen begeven op plaatsen met kans op windgevaar
  - Middels een analyse (obv de verwachte eindsituatie van de bebouwing) wordt dit aangetoond;

- Water:
    - De benutting van de verblijfsruimte rondom de Molenwetering en de toevoeging van waterelementen zorgt voor een levendige aangename plek die uitnodigt tot spelen en sport en bijdraagt aan de identiteit van het park;
- Reliëf:
    - Hoogteverschillen worden (net als de beplanting en bomen) ingezet om ruimten en verblijfsplekken in het park te creëren en tevens spel en beweging te bevorderen. Daarnaast kan reliëf worden ingezet om het windklimaat te verbeteren.
- Plinten:
    - De vormgeving van het park sluit aan bij de kaders die voor het Hondsrugpark zijn benoemd in de Voorzieningenstrategie Amstel III;
    - Het park gaat (waar mogelijk) de verbinding aan met de activiteiten in de plint, zoals activiteiten van de buurtkamer aan het Bullewijkpad en het plaatsen van terrassen;
- Sociale veiligheid:
    - Sociale cohesie wordt bevorderd door gebruik van het park (buurtinitiatieven, eigenaarschap en zelfbeheer), de levendigheid in het park en het slim combineren van functies.
    - De sociale veiligheid wordt bevorderd door bij het ontwerp rekening te houden met de zichtbaarheid van de gebruikers vanuit verschillende standpunten (ogen op straat), goede verlichting en een (paden)structuur die meerdere optionele looproutes en keuzemogelijkheden biedt;
    - Vergroting van de veiligheid of het veiligheidsgevoel d.m.v. camera's is onwenselijk;
    - Een passend beheerniveau is een randvoorwaarde voor de sociale veiligheid en het veiligheidsniveau;
- Verkeersveiligheid:
    - Op verschillende delen van de routes maken meerdere soorten verkeersdeelnemers gebruik van dezelfde ruimte. Hierbij de ligt het primaat bij meest kwetsbare verkeersdeelnemer, waaraan de snellere of zwaardere verkeersdeelnemers ondergeschikt zijn.
- Relatie met de ondergrond:
    - De ondergrond bepaalt mede de mogelijkheden in de bovengrond. Daarmee zijn de ligging van kabels en leidingen medebepalend voor de ruimtelijke structuur en vice versa.
    - De ruimtelijke reserveringen voor kabels en leidingen zijn vastgelegd in de "wisselkaart" en de stapelingen. Zie ook paragraaf 4.8 'Ondergrond'.

4.2 Natuur & ecologie

4.2.1 Bomen

Ambitie:
De bomen scheppen en versterken in belangrijke mate de ruimtelijke structuur en zorgen voor schaduw, biodiversiteit een goed windklimaat en een betere luchtkwaliteit. De boomstructuur in het park verzacht (de beleving van) de rechtlijnigheid van de grootstedelijke gebouwwanden.

Uitgangspunten:
- Beleid:
    - Beleidskader Handboek Groen
    - Beleidskader Hoofdgroenstructuur
- Ruimtelijk en programmatisch:
    - Grote biodiversiteit met een brede mix van (voornamelijk inheemse) boomsoorten.
    - Stedelijke karakter met parkachtig uitstraling door solitaire parkbomen (1e en 2e orde grootte);
    - De Hondsrugweg is onderdeel van de Hoofdbomenstructuur van Amsterdam. Dit is onderdeel van het Beleidskader Hoofdgroenstructuur. De boomstructuur van de flanken, aan de oostzijde en westzijde van het park, past binnen deze context;
    - Aanvullend op het uitgangspunt over de boomstructuur voor de flanken geldt voor de rest van het park dat de boomstructuur aansluit bij functieverandering van weg naar park. De bomenstructuur draagt bij aan de verzachting van (de beleving van) de stedelijke wanden. Dit gebeurt door de toepassing en uitwerking van een gelaagde groenstructuur van vaste planten, heesters en bomen.
    - De Molenwetering is een belangrijke ecologische drager. De soortkeuze in deze zone draagt hieraan bij;
    - Positionering van bomen is alleen mogelijk in de afgegeven nutsvrije zones (volgens stapelingen en wisselkaart);
    - Voor het behouden of verplanten van bomen geldt proces '*Bomen in transformatie Amstel III*';

Ontwerpopgaven:
- Onderzoek hoe de boomstructuur verder kan bijdragen aan de vergroting van het gevoel van geborgenheid en intimiteit voor de gebruikers. Aandachtspunt hierbij is de combinatie gesloten en transparante kronen i.v.m. beperkt aantal zonnige plekken in het park;
- Nadere uitwerking van de bomenstructuur aan de oostflank (cf. Hoofdbomenstructuur);

4.2.2 Beplanting

Ambitie:
De beplanting draagt bij aan een groene beleving binnen het stedelijke karakter van het park, met een grote biodiversiteit en mix van kleurrijke soorten, die past bij het DNA van Zuidoost.

Uitgangspunten:

- Beleid:
    - Beleidskader Handboek Groen
    - Beleidskader Hoofdgroenstructuur
- Ruimtelijk:
    - Bijdragen aan een groene verblijfsplek in het stedelijke karakter binnen de context van Zuidoost
    - Robuuste plantvakken i.v.m. hoge gebruiksintensiteit van het park
- Programmatisch:
    - Grote biodiversiteit en toepassing van (voornamelijk) inheemse soorten
    - Jaarrond aantrekkelijk
    - Sluit aan bij én het kleurrijke én natuurlijke karakter van Zuidoost
    - De Molenwetering is een belangrijke ecologische drager. De beplanting in deze zone draagt hieraan bij.
    - Het beplantingsplan houdt rekening met het vigerende beheerniveau. Dit is voor een groot deel van Amsterdam, en dus ook voor Amstel III en het park, beheerniveau C (sober). Onderzocht wordt of voor (delen van) het park een hoger beheerniveau kan gelden, maar dit is vooralsnog geen uitgangspunt;

Ontwerpopgaven:

- Houd rekening met de plantvakken dat delen van het park gedurende grote delen van de dag en het jaar in de schaduw liggen. Op plaatsen waar meer zon is, is de mogelijkheid en kans om ligweides in te passen.
- Onderzoek hoe in de soortkeuze de 'roots' van de bewoners van Zuidoost tot uiting kunnen komen;
- Houd rekening met de plaatsing van plantvakken met de wisselkaart: plantvakken boven kabels en leidingen zijn niet uitgesloten, maar minder wenselijk i.v.m. bereikbaarheid en onderhoud van kabels en leidingen.

4.2.3 Ecologie

Ambitie:

Het Hondsrugpark vormt een onderdeel van het groene netwerk van bomenrijen, oevers en groene binnenterreinen. Tezamen vormt dit een groene duurzame en veerkrachtige stad. Biodiversiteit boven de grond, maar ook in de bodem, is een belangrijk onderdeel om invulling mee te geven aan de klimaatopgave. Het (behouden en verbeteren van) de bodembiodiversiteit in Amstel lll speelt een cruciale rol in het behoud van een gezond en veerkrachtig ecosysteem binnen het gebied. Bodemorganismen zoals bacteriën, schimmels, wormen en insecten dragen bij aan de natuurlijke processen van voedingsstofcyclus en bodemvorming, wat essentieel is voor plantengroei en het ondersteunen van andere vormen van biodiversiteit.

Uitgangspunten:

- Beleid:
    - Beleidskader Hoofdgroenstructuur
    - Beleidskader Handboek Groen
    - Soortenbeleid Gemeente Amsterdam
    - Groenvisie Amsterdam 2020-2050
    - Agenda dieren 2024 -2026
- Ruimtelijk en programmatisch:
    - Passende foerageer- en nestplekken:
        - Voldoende volume/buffer in plantvakken voor fauna om te kunnen schuilen, nestelen en foerageren;
        - Toegankelijke plantvakken voor diverse soorten fauna;
        - Faciliteer trekroutes en reeds aanwezige fauna, bijvoorbeeld door het plaatsen van nestkasten;
    - Gebruik en bevorder inheemse plantensoorten die goed gedijen in de lokale omgeving en die lokale insecten en dieren ondersteunen.
    - Creëer, voor het optimaliseren van biodiversiteit, een gelaagde vegetatiestructuur met grassen, kruiden, struiken en bomen om verschillende niches te bieden voor diverse soorten.
    - De Molenwetering is een belangrijke ecologische drager. Deze belangrijke verbinding richting de Amstelscheg moet plaats bieden aan flora en fauna zowel op de oever als in het water (zie 4.3.1.).

4.3 Water

4.3.1 Molenwetering: Waterplein en ecologische drager

Ambitie:
Het oppervlaktewater van de Molenwetering heeft een belangrijke ecologische functie die verder versterkt wordt. De (toevoeging van) water en verblijfsruimte op het maaiveld rondom de Molenwetering zorgen voor een levendige aangename plek, die uitnodigt tot spelen en bewegen en waarmee het Hondsrugpark zich onderscheid van bestaande parken in Amsterdam Zuidoost.

Uitgangspunten:

- De Molenwetering is onderdeel van het hoofdwatergangenstelsel:
    - Hierop zijn de Legger en Keur (beleid Waterschap) van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht van toepassing;
    - Deze passage maakt tevens het beheer van de watergang door het waterschap mogelijk. Dit dient gefaciliteerd te worden (cf. PVE Beheer, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht).
- Aan de Molenwetering komt een waterplein als ontmoetingsplek:
    - Door de aanleg van steigers wordt de Molenwetering dichter bij de gebruikers gebracht ten aanzien van beleving en gebruik voor bijvoorbeeld suppen en schaatsen.

Voor steigers gelden regels vanuit de Legger en Keur. De ecologische kwaliteit mag niet aangetast worden.
    - De Molenwetering kan geen officiële zwemlocatie zijn. Het ontwerp mag hiertoe dus geen aanleiding geven of toe uitnodigen. Dit uitgangspunt vraagt balans in het ontwerp, zodat beleving en ander recreatief gebruik van het water (suppen bijvoorbeeld) wel mogelijk blijven;
    - Er komt een ligweide ten zuiden van de Molenwetering. Deze ontmoetings- en verblijfsplek is een plek waar de bezonning gunstig is. Tegelijkertijd is het huidige windklimaat niet optimaal voor deze functie. Deze plek moet zo worden ingericht dat het windklimaat zo wordt beïnvloed dat verblijven mogelijk en prettig is.
    - De maaiveldinrichting (bijvoorbeeld ook de steiger) sluiten goed aan op de nieuwe kade Molenwetering ter hoogte van SPOT.
- Versterking en inpassing ecologische functie:
    - De Molenwetering is onderdeel van het ecologisch netwerk in Zuidoost en legt de verbinding tussen het stadsdeel en de Amstelscheg. Deze verbinding is belangrijk voor watergebonden organismen, amfibieën, reptielen, insecten en vlinders, diverse vogelsoorten en kleine zoogdieren.
    - Bij het waterplein komt een droge, veilige, ecologische verbinding aan de westzijde van de Molenwetering, aansluitend op de parkstrook aan deze waterlijn. Er wordt ook extra onderwaterlandschap toegevoegd onder de vlonders.
    - Aan de zijde waar de gebouwen direct grenzen aan het water, komt een natuurlijk afgewerkte vooroever te maken met brede rietkragen (spontane opslag van inheems lokaal materiaal), moerasplanten en opslag van wilg en els. De waterkwaliteit zal in dit deel verbeteren.
- Vormgeving en inpassing kruising parkroutes en Molenwetering:
    - Hoofdroute / dam-duiker:
        - Dam-duiker die genoeg ruimte biedt voor de doorgaande hoofdroute van het park;
        - Ecologische oevers en objecten in de watergang dienen minimaal 5 m van de duiker uitstroom verwijderd te zijn.
        - Ten oosten van de dam-duiker is een verblijfsplek gesitueerd. Om deze plek een prettig windklimaat te geven zou de dam-duiker gebruikt kunnen worden als windbreker.
        - Tenslotte is de dam-duiker ook voor kabels en leidingen een belangrijke verbinding;
    - Brug voor langzame route aan de oostzijde:
        - De brug is een logisch vervolg van de langzame route langs de oostflank van het park, waarbij fietsverkeer wordt ontmoedigd om de oostflank te gebruiken.
        - Dit betekent dat de vormgeving van de brug zich richt op de voetganger als primaire gebruiker van de brug. De fietser is een incidentele, secundaire gebruiker die op deze plek te gast is.
        - De brug zal voldoen aan het Beeldkwaliteitsplan Bruggen Amstel III.
        - De doorvaarthoogte is minimaal 1.25 meter en de minimale doorvaartbreedte is 6 meter.

Ontwerpopgaven:

- Nadere uitwerking kruising Molenwetering op uitvoerbaarheid: kabels en leidingen, genoeg breedte voor hoofdroute, eventuele ingrepen voor het creëren van een goed windklimaat voor de verblijfsplek;
- Aansluiting op de fietsroute langs Molenwetering en aansluiting van het vastgestelde ontwerp voor de kade van de Molenwetering (o.a. maaiveldhoogte);
- De ecologische verbinding op land en in het water;

4.3.2 Watersysteem: Identiteitsdrager en waterberging

Conform de huidige "Rainproof" kaarten is er in het zuidelijk deelgebied van het Hondsrugpark sprake van een knelpunt. Dit is momenteel nog in onderzoek.

Ambitie:
Oplossen van bestaande klimaatknelpunten met een watersysteem dat onderdeel is van gebiedsbrede rainproofstrategie van Amstel III en afhankelijk van de gewenste functionaliteit verschillende verschijningsvormen kan hebben. Door deze toevoeging kan het Hondsrugpark bijdragen aan waterberging- en afvoer en krijgt het Hondsrugpark een ruimtelijke identiteitsdrager en aangename spelaanleiding die elders in de parken van Zuidoost nog niet bestaat.

Uitgangspunten:

- Beleid:
    - Omgevingsprogramma Riolering 2022-2027 (zie ook Rainproof eisen in paragraaf 5.4)
    - Hemelwaterverordening Amsterdam
    - Handboek Groen
- Ruimtelijk:
    - Het watersysteem draagt bij aan de beleving van water en natuur in het park en is hiermee een van de identiteitsdragers die het verhaal van het park vertelt;
    - Het systeem kan binnen het park verschillende vormen aannemen. Dit mede afhankelijk van de gewenste functionaliteit per deelgebied. Bij waterberging is een wadi bijvoorbeeld denkbaar. In geval van waterafvoer is (af)stromend water een mogelijkheid;
    - Het watersysteem verbindt waar mogelijk verschillende waterelementen of afvoerpunten in het park. Ingeval sprake is van een afwaterend systeem dan gebeurt dit via de Molenwetering;
    - De verschillende elementen van het watersysteem krijgen een natuurlijke, niet te strakke, vormgeving en inpassing;
- Functioneel:
    - Algemeen: Hondsrugpark zorgt ervoor dat de neerslag binnen het projectgebied zoveel mogelijk wordt opgevangen, geborgen en (zo veel als mogelijk) vertraagd wordt afgevoerd. Het bergt tevens zoveel mogelijk hemelwater in geval van hoge intensiteit neerslag van aanliggende (delen van) straten uit Bulllewijk;

- Waterberging en -afvoer:
  - Het rainproof-knelpunt in het zuidelijke deelgebied moet worden opgelost, zowel in de bovengrond (maaiveld) als de ondergrond (riolering);
  - Eventueel af te voeren water is van voldoende kwaliteit en kan geen drinkwater zijn (uit water-speelelementen bijvoorbeeld). Afvoeren van grondwater of hemelwaterafvoer is wel mogelijk;
- Beheer:
  - Voor het nieuwe watersysteem dient niet alleen een ontwerp, maar ook een separaat beheerplan te worden gemaakt en getoetst;
  - Het watersysteem is geen officiële speelplek, maar wel een interessante spelaanleiding;

Ontwerpopgaven:
- (Technische) uitwerking oplossing rainproofknelpunt zuidelijke deelgebied;
- Rainproofoplossingen eventueel combineren met ecologie en of speelplekken;
- Aansluiting van het watersysteem op de Molenwetering (o.a. maaiveldhoogtes);
- Veilige vormgeving (wateroverlast, ongedierte en insecten overlast, geuroverlast);

4.4 Voorzieningen

4.4.1 Inclusief gebruik van het park

Voor de gebruiksfuncties in het park geldt in het algemeen dat er wordt gestreefd naar een multifunctioneel, inclusief en een in het parklandschap geïntegreerd programma. Het doel is een park te maken dat bruist. Een park dat herkenbaar, gezond, verbonden en uitnodigend is voor alle mensen ongeacht leeftijd, herkomst en geslacht. Om dit mogelijk te maken is het van belang per programmaonderdeel goed na te denken wie de beoogde doelgroep is en zo te komen tot een goede mix van functies. Om op de lange termijn hierop te kunnen sturen gelden voor het gehele voorzieningenprogramma de volgende algemene uitgangspunten:
- Voor de ruimtelijke positionering van (vooral sport en spel) voorzieningen is het bereiken en het al dan niet combineren van (ontmoeting van) doelgroepen leidend en overstijgt indien nodig de ruimtelijke zonering van het park;
- Dit betekent dat sport en spel verspreid en soms gemixt over het gehele park worden geprogrammeerd en dat bij de vormgeving goed wordt nagedacht welke doelgroepen voor deze functie(s) wel en soms ook niet worden beoogd;
- Globaal geldt er qua leeftijdscategorisering de volgende doelgroepenzonering:
  - Noordelijk deel: De oudere doelgroep (globaal vanaf ca. 12 jaar);
  - Middendeel: De jongere doelgroep (met name kinderen van 2 tot 14 jaar);
  - Zuidelijk deel: Alle leeftijden (incl. voorzieningen voor 0-4 jaar);
- Aandachtspunten zijn sociale veiligheid, ondergrond en verlichting;

4.4.2 Sportpark

Ambitie:
Sport- en spelfaciliteiten en aanleidingen nodigen uit tot spelen en dragen bij aan een gezonde en verbindende leefomgeving. De slimme combinaties van functies faciliteren meerdere doelgroepen verspreid over de dag. De sportvoorzieningen sluiten aan bij de behoeftes van de bewoners uit Zuidoost.

Programmatische uitgangspunten:
- In totaal tussen minimaal 3.000- 5.000 m2 (meer gewenst mits goed inpasbaar met overig programma)
- Programma georganiseerde buitensporten:
    - Twee multifunctionele sportvelden met elk:
        - 200 m2 per veld
        - Ondergrond en belijning passend bij gekozen sporten
        - Afscheiding van velden niet door hoge hekken of wanden
        - Overkapping (tijdelijk of permanent) van één van de sportvelden t.b.v. sporten als cheerleading, vechtsport, breakdancing
- Programma niet-georganiseerde buitensporten:
    - Hardlooproutes:
        - 400m baan in het sportpark
        - 1500m markering in park (door verschillende deelgebieden)
    - Pumptrack:
        - Inclusief toegankelijk (voor roelstoelgebruikers)
    - Boulderblok:
        - Bij voorkeur voor verschillende leeftijdscategorieën;
        - Meerdere routes mogelijk op boulderblok, waarmee het boulderblok gedurende de jaren op verschillende manieren en verschillende leeftijd/moeilijkheidsgroepen gebruikt en aangepast kan worden.
        - Referentie Meerpark: boulder en speelheuvel ineen.
    - Bootcampveld
    - Sportspullen deellokaal
- Waterhapper / watertapper (drinkwater voor bezoekers)

Ruimtelijke uitgangspunten:
- De sportvoorzieningen worden geconcentreerd in een sportpark in het noordelijk deelgebied boven de Molenwetering;
- De voorzieningen hebben een uitnodigend karakter. Hekken worden het liefst voorkomen of anders laag gehouden. Het is misschien niet helemaal te voorkomen;
- De voorzieningen worden zo goed als mogelijk geïntegreerd in het parklandschap;
- Half verharding bindt het geheel aan elkaar;

Ontwerpopgaven:

- Verdere uitwerking in goede afstemming met directie Sport en Bos en als onderdeel van het participatieproces voor het VO;
- Leidend voor de verdere uitwerking zijn de adviezen van de Adviesraad en van Sport en Bos:
    - De volgende sporten resoneren in Amsterdam: Zuidoost: basketbal (3x3) / voetbal (5x5), softbal, flagball, vechtsporten, breaking, cheerleading, dans, calisthenics, fitness, yoga, krachttraining, hardlopen
    - Positief advies: multi pupose court, buitenfitness, hardlopen, Jeu de Boules / petanque, watersport, parcours, klimboulder
    - Negatief advies: Tennis, padel, voetbalveld, basketbalveld, sporten met veel verharding en veel hekken (metaal)
- Aandachtspunten bij de uitwerking van sportvelden:
    - Goede ondergrond mede irt hittestress
    - Passende verlichting
    - Ruimte voor omkleding zorgt voor het daadwerkelijk in gebruik nemen van de sportvelden
    - Overlast (geluid en licht)

4.4.3 Speelplekken voor buurt en school

Ambitie:
Spelfaciliteiten en aanleidingen nodigen uit tot spelen en dragen bij aan een gezonde en verbindende leefomgeving. De speelvoorzieningen sluiten aan bij de behoeftes van de bewoners uit Zuidoost. In de nabijheid van het park komt een basisschool die te weinig ruimte op zijn kavel heeft voor de benodigde vierkante meters schoolplein (Hessenbergweg 95). Er is daarom ook een speelplek nodig in het park ten behoeve van de bovenbouw van deze school op zo kort mogelijk afstand en veilig te bereiken.

Uitgangspunten – algemeen voor het gehele park:

- Minimaal en in totaal 560m2 speelplekken en/of speelaanleidingen in het park; Combineren van leeftijdscategorieën / doelgroepen binnen een speelplek. Zie ook paragraaf 4.4.1. Indicatief:
    - 0-6 jaar
    - 7-10 jaar
    - 10-14 jaar
- Openbaar toegankelijk en toegankelijk voor mindervaliden;
- Integreren in parklandschap / groene uitstraling. De toepassing van kunstgras is onwenselijk;
- Ook de routes door het park kunnen als spelaanleiding voor kinderen worden ingericht. Kansrijk is dit te combineren met andere routes of het verbinden van belangrijke elementen in het park, zoals kunst en waterelementen;
- Bij de inrichting en materialisatie zal rekening worden gehouden met de veiligheid. Afstemming hierover met de beheerders is noodzakelijk;

Uitgangspunten bij vormgeving van de speeltuin in het Groene Hart:

- Oppervlakte en gebruik is als volgt:
    - De speeltuin in het Groene Hart, tussen Karspeldreef en Hogehilweg, is minimaal 400 m2 en voor multifunctioneel gebruik. Dit metrage voor de speeltuin is onderdeel van het totaal aantal van 560 m2 speelplekken / spelaanleidingen.
    - Van de 400 m2 voor de speeltuin wordt minimaal 300 m2 specifiek ingericht om gedurende schooltijden exclusief als schoolplein te kunnen functioneren (zie verder hieronder).
    - Meer metrage speelplekken of spelaanleidingen op deze plek is gewenst, mits inpasbaar i.r.t. het overige programma;
- De speeltuin is ingericht voor verschillende leeftijden tussen 0-12 jaar, waarbinnen verschillende plekken en of toestellen voor de verschillende leeftijdscategorieën worden gerealiseerd. Gedurende de dag kunnen kinderen van alle leeftijdscategorieën in de speeltuin terecht;
- Een goede speelruimte biedt niet alleen ruimte voor spel, maar geeft ook ruimte voor meerdere 'sferen'. Hierdoor wordt ruimte geboden aan de beweegbehoeften van kinderen. Referentie: Brasapark;
- Water:
    - Water(beleving) maakt, ruimtelijk en / of functioneel, onderdeel uit van de inrichting van de speeltuin. Dit kan verschillende vormen aannemen;
    - Waterhapper / watertapper (drinkwater voor bezoekers)

Uitgangspunten bij vormgeving van het schoolplein (als onderdeel van de speeltuin in het Groene Hart):

- Binnen de speeltuin komt een afgebakend deel dat gedurende schooltijden exclusief gebruikt kan worden door de school. Een omheining past niet bij de ontwerpuitgangspunten van het Hondsrugpark. Wel moet er sprake zijn van een vorm van afbakening t.b.v. veilig gebruik door kinderen en overzicht voor de leraar. Referentie voor begrenzing: Frederikplantsoen;
- De programmering past bij de leeftijdsgroep van 7 t/m 12 jaar;
- De gehele speelplek moet openbaar toegankelijk zijn en aanvoelen, zodat deze plek ook buiten schooltijden functioneert en deel uitmaakt van het park;
- Voor het deel dat als schoolplein wordt gebruikt voldoet de speelplek (zo veel als mogelijk binnen de context van het Hondsrugpark) aan de eisen zoals gesteld in de 'Generieke leidraad, Nieuwe openbare schoolpleinen basisonderwijs' (versie 21 november 2023);
- Het schoolplein heeft een goede balans tussen verharding en groen. Het schoolplein bestaat uit minimaal 35% groen;
- Het schoolplein moet veilig bereikbaar zijn vanuit het binnenhof/Hakusteeg, waar de school (Hessenbergweg 95) aan gelegen is;

Ontwerpopgaven:

- Er is nog geen zekerheid over het moment waarop het deel van het park kan worden uitgevoerd waar de speelmogelijkheid voor de basisschool komt. De timing van de uitvoering is o.a. afhankelijk van de bouw van gecontracteerde ontwikkelingen.
- Nadere uitwerking iom Sport en Bos en Directie OJZ / School. Dit mede in relatie tot het schoolplein programma direct naast de school (Hessenbergweg 95).

- Het ontwerp van de inrichting van de speelplek / schoolplein komt tot stand door participatie met betrokkenen bij de school en de buurt.

4.4.4 Buurtplein: Ontmoeting en creativiteit

Ambitie:
Op de kruising van het Bullewijkpad en het park komt een bruisend buurtplein waar ruimte is voor ontmoeting en creativiteit. Deze plek voorziet ook inde grote behoefte in Zuidoost aan speel- en verblijfsplekken voor verkoeling voor kinderen in de hete periodes.

Uitgangspunten:
- Ontmoetingsplek en mogelijkheden tot ontplooiing vanuit de buurtkamer (te realiseren in Hullenbergweg 1-3):
    - Ruimte voor ontmoeting, muziek en creatieve uitingen;
    - Ruimte voor kunstzinnigheid: Wisselende kunstexpositie en streetart;
    - Voldoende zitmogelijkheden;
    - Mogelijkheden voor traditie van bijeenkomen met vogelkooitjes (zie ontwerpopgaven);
    - Het buurtplein is een voetgangersruimte: fiets, auto, laad- en los verkeer moet worden voorkomen (komend vanuit Westflank, Laarderhoogtweg en Bullewijkpad).
    - De functie buurtplein geeft ruimte in Handboek Rood voor kleine afwijkingen wat betreft materialisering. Dit geldt ook voor de verlichting;
- Theater:
    - Gaat op in het parklandschap en is ruimtelijk onderdeel van het buurtplein;
    - Is bedoeld voor lokale initiatieven;
    - Geen regulier gebruik met versterking, vanwege geluidsoverlast. Optimalisatie van de akoestiek is een aandachtspunt in de uitwerking van het ontwerp;
    - Verlichting van het plein moet gecombineerd kunnen worden met de theaterfunctie;
    - Minimum aantal zitplekken van 20 en minimale oppervlak van 10 bij 15 meter voor speelvlak / podium functie;
    - Wanneer niet in gebruik als theater, dan is het geschikt als zitplek en / of spelaanleiding;
    - Goed windklimaat om te verblijven;
- Plein voor buurtevenementen, zoals bijvoorbeeld een buurtmarkt voor lokale ondernemers en pop up festiviteiten (bijvoorbeeld voortzetting Bullemarkt of incidentele foodtruckfestival):
    - Geschikt voor een 'markt op afstand'. Dit betekent dat deze markt door een derde partij georganiseerd wordt (zoals bijvoorbeeld nu de Bullemarkt waar lokale ondernemers uit Zuidoost lokale producten verkopen);
    - Verharde ondergrond van asfalt met opslag;
    - Electrapunten: putkasten met krachtstroom;
    - Ankerpunten voor marktkramen;
    - Toegankelijkheid en ontsluiting tijdens marktactviteiten regelen vanuit westflank;

- Waterelement(en):
    - Doelgroep is 0-4 jaar;
    - Er zijn verschillende opties waaruit gekozen moet worden:
        - Speelelement met bedriegertjes:
        - Pierenbadje
        - Kunstwerk met water (fontein)
    - Alleen gebruik van drinkwater;
    - Afhankelijk van welke optie wordt gekozen dienen de eisen ten aanzien van het beheer van het waterelement te worden afgestemd met Beheer;
- Waterhapper / watertapper (drinkwater voor bezoekers)

Ontwerpopgave:
- Uitwerken van de (keuze in) waterelementen i.o.m. de buurt en de beheerder;
- Uitwerken behoeften en mogelijkheden gebruik tot vogelkooienbijeenkomst i.o.m. de buurt en het gebiedsteam van het Stadsdeel;

4.4.5 Overige gebruiksfuncties

Ambitie:
Bijdragen aan intensief en inclusief gebruik door de dag heen en gericht op ontmoeten en ontspannen.

Uitgangspunten:
- Ligweide:
    - Zonnige plek met goed windklimaat voor verblijven.
    - Ook voor andere ontmoetingsactiviteiten kan worden gebruikt (yoga, spelen, etc.)
- Stadstuinen met mogelijkheid tot zelfbeheer en gebruik door bewoners:
    - De stadstuinen worden in zelfbeheer door bewoners onderhouden.
    - Belangrijk is dat een duidelijk ruimtelijk kader wordt gecreëerd voor deze tuinen, dat ook functioneert als de tuinen minder in gebruik zijn bijvoorbeeld in de winter.
- Stille plek in het park: Een plek in de ruimtelijke structuur die intiem en veilig voelt;
- Schaakborden: Mogelijkheden voor het spelen van een schaakspel. Locatie en aantal zijn nader te bepalen.

4.5 Kunst & gebouwde objecten

Ambitie:
Creativiteit, kunstzinnigheid en veelkleurigheid horen tot het DNA van Zuidoost. Kunst en andere (bouw)objecten dragen bij aan de identiteit en herkenbaarheid voor bewoners en de ontmoeting tussen mensen.

Uitgangspunten kunst:

- Programmering:
    - Aanwijzen van minimaal 1 en maximaal 3 plekken waar nieuwe monumentale kunstwerken in de openbare ruimte kansrijk kunnen worden ingepast;
    - Ook de positionering van bestaande kunst draagt bij aan de introductie van het park aan de noord- en zuidzijde. Onderzocht wordt of de bestaande autoprikker kan terugkeren in het park (technische haalbaarheid en levensduur) en of het kunstwerk bij Atlas Arena een (nieuwe) plek in het park kan krijgen. Beiden zijn thans voorzien aan de koppen van het park;
    - Onderzoeken van een plek voor een wisselende kunstexpositie op bijvoorbeeld het buurtplein;
    - Kunstzinnige uitingen, zoals schilderingen, komen terug in elementen in het park;
- De (beoogde invulling van deze) kunstwerken prikkelen en faciliteren ontmoeting tussen mensen;
- De kunstwerken worden uitgewerkt door of in overleg met (lokale) kunstenaars die een band voelen met het DNA van Zuidoost;

Uitgangspunten gebouwde objecten:

- De volgende gebouwde objecten zullen in de VO fase nader worden uitgewerkt:
    - Informatiezuilen / herkenningspunten;
    - Opbergplek / omkleedruimte voor sport en spel;
    - Overkapping sportveld (tijdelijk / permanent);
    - Kiosk op het buurtplein;
- De algemene uitgangspunten voor de gebouwde objecten zijn:
    - De objecten vormen qua uitstraling een gemeenschappelijke familie en dragen bij aan de ruimtelijke identiteit van het park;
    - De (precieze) locatie(s) en het gebruik zijn indien nodig flexibel of adaptief; passend bij de behoefte per fase. Op deze manier kunnen de objecten in zowel de transitiefase als de eindfase een rol van betekenis spelen in de op dat moment benodigde functionaliteit en identiteit;
    - De objecten zijn daarmee duurzaam en toekomstvast;
    - De nadere vormgeving van de objecten gebeurt in samenspraak met de gemeenschap;
- Toevoeging van paviljoens betekent ook de aanleg elektra, water en vuilnisbakken

Ontwerpopgaven:

- Een potentiële invulling voor kunst is een fontein die door mensen gebruikt kan worden. Deze wens is veel genoemd door de buurt bij een eerdere inventarisatie over kunst in de buurt.

4.6 Mobiliteit & verkeer

4.6.1 Vervoersmodaliteiten in reguliere situatie

Ambitie:
Om te komen tot een goede balans tussen bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid wordt uitgegaan van het STOMP principe. Dit houdt in dat de eerste prioriteit uit gaat naar de meest duurzame vervoerwijzen en de laatste naar de minst duurzame. STOMP staat voor Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Mobility as a Service en (privé)Personenauto. Deze prioritering is ook leidend in het Hondsrugpark. Dit heeft gevolgen voor de inrichting van de hoofdroute en op de plekken waar het Hondsrugpark en het plusnet elkaar raken.

Algemene uitgangspunten:

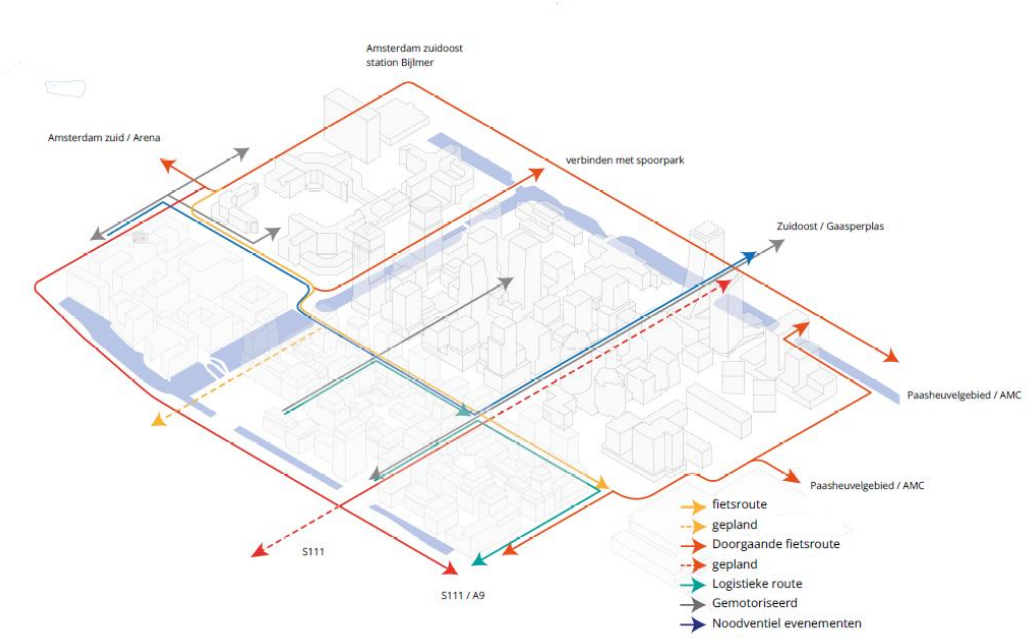
- De volgende verkeersregimes zijn leidend:
    - In het merendeel van het park geldt een parkregime: voetgangersgebied, fietsen toegestaan;
    - Op de hoofdroute tussen de Laarderhoogtweg en de Hoogoorddreef geldt een erfregime, omdat hier verschillende verkeersmodaliteiten worden gefaciliteerd. Uitzondering hierop is het gedeelte van de hoofdroute tussen de Hogehilweg en de toegang naar de P9/Atlas. Hier komt geen regulier gemotoriseerd verkeer en gaat een parkregime gelden (voetgangersgebied, fietsen toegestaan). Voor het faciliteren van incidenteel evenementenverkeer op dit deel van de hoofdroute (zie paragraaf 4.6.2) wordt gebruik gemaakt van nadere verkeersaanwijzingen, zoals dynamische bewegwijzering;
    - Ook op de kruising Hogehilweg / Hettenheuvelweg met het park geldt een erfregime, omdat hier de buurtstraat kruist met het park;

- Inrichtingsprincipes hoofdroute noord-zuid:
    - Op de hele hoofdroute tussen Laarderhoogtweg en Hoogoorddreef gelden de inrichtingsprincipes van een erf.
    - De voetgangers kunnen overal lopen, maar krijgen ook duidelijk herkenbare eigen zones die vrij blijven van overig verkeer;
    - Er worden zachte maatregelen genomen om de snelheid van de (doorgaande) fietsers en overig verkeer te beperken. Te denken valt bijvoorbeeld aan bochten of as-verspringingen. Drempels zijn ongewenst.
    - De fietsroute door het park sluit in het noorden aan op de toekomstige fietsstraat Haaksbergweg en in het zuiden op het (toekomstige) plusnet fiets aan de Laarderhoogtweg;
    - Tussen de Laarderhoogtweg en de Hogehilweg dient de route voldoende ruimte te bieden, zodat fietsers, logistiek verkeer en incidenteel gemotoriseerd verkeer niet hinderlijk met elkaar conflicteren.

- Inrichtingsprincipes oost- west route langs de Molenwetering:
    - Deze fiets-/voetgangersroute steekt bij de kruising Hondsrugpark-Molenwetering over van de noord- naar de zuidzijde van het water;
    - Hierbij wordt gebruik gemaakt van en aangetakt op de hoofdroute van het park;

- Inrichtingsprincipes kruising Hogehilweg / Hettenheuvel met het Hondsrugpark:
    - Erfregime en bijpassende materialisatie en vormgeving

De verschillende routes en verkeersfuncties zijn hieronder weergegeven:

Figuur: Routes en verkeersfuncties in en om het park (Bron: SO Hondsrugpark)

Uitgangspunten Modaliteit Voetganger:

- De voetganger is de primaire gebruiker binnen het gehele park. Dit betreft zowel recreatief als utilitair gebruik;
- Noord-zuid route:
    - De voetganger krijgt binnen de erfinrichting een zonering die qua vormgeving aansluit bij een logische routing door (de programmatische onderdelen van) het park en de stedenbouwkundige context. Zo ontstaan er bijvoorbeeld langs zowel de oostflank als de westflank looproutes om de aan het Hondsrugpark gelegen bestemmingen en gebouwen te ontsluiten;
    - Voor het noordelijk deelgebied boven de Molenwetering geldt daarbij specifiek het volgende: De voetgangersstromen van de oversteek Haaksbergweg naar de P10-parkeergarage (waar in het park twee voetgangersentrees zijn, die van belang zijn bij grote evenementen) worden goed gefaciliteerd met ruime zones voor voetgangers aan de kop van het park (langs de Hoogoorddreef) en aan de westzijde van het park (de zijde van de P10-garage);

- Oost-west route:
    - De Hondsrugweg vormt in oostwestelijke richting geen barrière meer voor langzaam verkeer. Doordat de nu ontbrekende dwarsverbindingen worden gerealiseerd, verbetert de doorwaadbaarheid van Amstel III als geheel.
    - Er worden ten minste ononderbroken looproutes gerealiseerd van de Hogehilweg naar de Hettenheuvelweg, tussen het Bullewijkpad en de Hallasteeg en langs de Molenwetering richting de Amstelscheg.

<u>Uitgangspunten Modaliteit Fiets - algemeen</u>

- Het primaat ligt, in lijn met het STOMP-principe, bij de meest kwetsbare verkeersdeelnemer: de voetganger. Om de fietsers te faciliteren worden geen aparte voorzieningen gerealiseerd. Dit levert namelijk een onwenselijke doorsnijding van het toch al smalle park op. In plaats daarvan wordt een herkenbare en eenduidige route gerealiseerd waarbij fietsers en voetgangers middels een combinatie van het parkregime en erfregime van dezelfde ruimte gebruik maken.
- Het Hondsrugpark maakt geen deel uit van het plusnet fiets. De doorgaande fietsers in noord-zuidelijke richting worden bediend via de Holterbergweg en het Spoorpark. Desalniettemin zal de hoofdroute van het Hondsrugpark een aantrekkelijke route vormen voor fietsers met een meer lokale bestemming of fietsers die meer waarde hechten aan omgevingskwaliteit dan aan snelheid.
- De kruisingen (bijvoorbeeld Karspeldreef en Hogehilweg) worden gebruiksvriendelijk en veilig vormgegeven;
- De schoolingang van de nieuw te realiseren school aan de Hessenbergweg 95 is georiënteerd aan de Hakusteeg die uitkomt in het park. De routes in het park dienen geschikt te zijn als route naar de school;

<u>Uitgangspunten Modaliteit Fiets - parkeervoorzieningen</u>

Er komen in het park fietsparkeervoorzieningen. De uitgangspunten zijn als volgt:

- Het beleidskader is de Nota Parkeernormen Fiets en Scooter (2018). Hiervan kan worden afgeweken op advies van adviseur Parkeren gemeente Amsterdam;
- De fietsparkeervoorzieningen zijn voor vier doelgroepen:
    - Fietsparkeren voor bezoekers van de woningen gebouwen grenzend aan park volgens fietsparkeernorm 0.5, in overleg met adviseur Parkeren afwijken naar 0.25.
    - Fietsparkeren voorbezoekers voor de kantoren in de gebouwen direct langs het park.
    - Fietsparkeren ten behoeve van voorzieningen in de plint gebouwen grenzen aan park (waaronder supermarkt, cafe plint volgens
    - Fietsparkeren voorzieningen in het park: sport, spel, buurtplein
- Uitgangspunt is het dubbelgebruik van de voorzieningen door deze doelgroepen. Dit is nader te bepalen i.s.m. adviseur fietsparkeren. Bezoekersparkeren voor woningen en voorziening, zoals supermarkt, waarbij de vraag naar parkeren van beide groepen niet in tijd samenvalt, maakt het mogelijk om uit te gaan van dubbelgebruik. Voor voorzieningen zoals horeca valt de parkeervraag meer samen met bezoekersparkeren woningen. Hier kan niet uitgegaan worden van dubbelgebruik.

- Locaties fietsparkeervoorzieningen:
    - Aan de westflank: Dubbelgebruik gekoppeld aan voorzieningen plint en het bezoekersparkeren woningen.
    - Zoekgebieden voor parkeren ten behoeve van gebouwen aan de oostflank: Positioneren bij Karspeldreef, Hogehilweg en Laarderhoogteweg;
    - Koppen van het park: Dit ten behoeve van sport- en spelfaciliteiten en het buurtplein. Fietsparkeren dient zodanig te worden ingepast dat de ingang van het park aan noord- en zuidzijde niet geblokkeerd worden in route dan wel zicht (Referentie Norreport, Kopenhagen). Voor de koppen van het park geldt dat bij voorkeur fietsnietjes niet worden toegepast, maar fietsvakken i.v.m. het achterblijven van fietsen.

<u>Uitgangspunten Modaliteit Brom- en snorfiets:</u>

- Het parkregime houdt in dat brom- en snorfietsers niet in het Hondsrugpark zijn toegestaan. Dit met uitzondering van:
    - De hoofdroute (erfregime);
    - De kruising van het park met Hogehilweg / Hettenheuvelweg (erfregime)
    - Het fietspad langs de Molenwetering (fietspad waar bromfietsen zijn toegestaan en dat aantakt op de hoofdroute);
    - De Karspeldreef: Momenteel zijn bromfietsers hier nog niet toegestaan. In de verkenning naar een nieuwe inrichting wordt onderzocht of bromfietsers op de rijbaan worden toegestaan, of op nieuw te realiseren (brom)fietspaden;
    - Op de fietspaden aan de Hoogoorddreef en de Laarderhoogtweg (fietspaden waar bromfietsen zijn toegestaan)

<u>Uitgangspunten Modaliteit Personenauto / vrachtverkeer:</u>

- De route Karspeldreef-Hessenbergweg blijft functioneel Plusnet auto. Dit heeft tot gevolg dat het Hondsrugpark hier ondergeschikt is aan de Karspeldreef. Uitgangspunt is dat de Karspeldreef op termijn transformeert naar GOW 30 met 2x1 rijbanen en eenrichting fietspaden (aan beide zijden, vrijliggend of met fietsstroken);
  Voor dit uitgangspunt vindt aanvullend onderzoek en besluitvorming plaats. Hiervoor is daarom een alternatief (Karspeldreef-Hessenbergweg blijft GOW-50) omschreven in Hoofdstuk 5.
- Er blijft een autoverbinding in twee richtingen mogelijk tussen de Hogehilweg en de Hettenheuvelweg. Het betreft hier verbinding tussen buurtstraten (ETW 30), zonder relevante functie voor het hoofdwegennetwerk. Deze verbinding is daarom ondergeschikt aan de functies in het Hondsrugpark. Dit wordt vormgegeven middels het principe van een erfinrichting.
- Op de hoofdroute tussen de Hogehilweg en de Laarderhoogtweg wordt het volgende reguliere gemotoriseerd verkeer gefaciliteerd binnen het principe van een erfinrichting:
    - Logistiek verkeer (bevoorrading, pakketbezorging en afvalophaaldiensten)
    - Vrachtverkeer voor afvalinzameling
    - Doelgroepenvervoer
- Op de hoofdroute tussen de Hoogoorddreef en de Karspeldreef wordt - incidenteel- het volgende gemotoriseerd verkeer gefaciliteerd binnen het principe van een erfinrichting:
    - Noodventiel evenementenverkeer (tussen Hoogoorddreef en Karspeldreef)
    - Zie ook paragraaf 4.6.2

- Voor de (ontsluiting van) de gebouwen aan de Oostflank, tussen de Hogehilweg en de Laarderhoogtweg, komt geen gemotoriseerd verkeer. De volgende opgaven liggen daarom buiten de scope van het park:
    - Logistiek verkeer (bevoorrading, pakketbezorging en afvalophaaldiensten);
    - Doelgroepenvervoer;
    - Parkeren voor personen met een beperking;
    - Afvalinzameling;

Uitgangspunten Modaliteit Personenauto -toegang garages-:

- De in-en uitrit P10 garage wordt verplaatst naar de Hoogoorddreef en de toegang naar het bovendek wordt opgeheven (andere routing laad- en los verkeer);
- De primaire in-en uitrit Atlas Arenacomplex / P9 garage: De in- en uitrit uitkomend op de Hoogoorddreef, wordt met de huidige functionaliteit (1 rijstrook in en 1 rijstrook uit), vooralsnog gehandhaafd voor (uitsluitend) regulier gemotoriseerd autoverkeer en logistiek (vracht)verkeer t.b.v. bevoorrading Atlas;
- De secundaire in- en uitrit naar het private parkeerterrein van Atlas Arenacomplex (halen en brengen Companianny) wordt opgeheven;

Voor het uitgangspunt Atlas Arenacomplex/ P9 garage vindt aanvullend onderzoek en besluitvorming plaats. Onderzocht wordt of de toegang tot Atlas Arenacomplex / P9 garage op termijn kan worden afgeschaald om de verkeersintensiteit door het park te verminderen. Hiervoor is daarom een alternatief omschreven in Hoofdstuk 5.

Uitgangspunten Modaliteit Nood- en hulpdiensten:

- De hoofdroute in noord-zuidrichting is toegankelijk voor nood- en hulpdiensten. Middels verzinkbare palen (VEZIPS) wordt waar nodig gemotoriseerd verkeer fysiek geweerd (tussen de ingang P9 en Hogehilweg);
- De bebouwing langs oost- en westflank van het park is bereikbaar voor nood- en hulpdiensten;

Uitgangspunten Modaliteit Openbaar vervoer:

- Vanwege het ruimtebeslag en ingrijpende beperkingen op de kwaliteit van de openbare, ruimte, doorwaadbaarheid en parkuitstraling geldt als uitgangspunt dat alle buslijnen worden verlegd van de Hondsrugweg naar de parallel gelegen S111. Hiermee ontstaat tevens een betere verdeling van het openbaar vervoersaanbod doordat dan ook de bedrijvenstrook middels openbaar vervoer wordt ontsloten, hetgeen nu niet het geval is.

Ontwerpopgaven:

- De hoofdroute:
    - Vertrekpunt is een erfinrichting. De precieze vormgeving is echter afhankelijk van de recente ontwikkelingen op het gebied van verwachte hoeveelheid fietsgebruikers op lange termijn en in balans met de parkfunctie. De route kan overigens verschillende profielbreedtes en indien nodig verkeerscategoriseringen krijgen over de gehele route, afhankelijk van het gebruik per routedeel. Dit vergt nadere uitwerking.
    - De positionering van de afvalcontainers op de hoofdroute tussen de Hogehilweg en de Karspeldreef (thans voorzien aan de oostzijde van de hoofdroute) i.r.t. de rijrichting van noord naar zuid.

    - Rijrichting voor gemotoriseerd verkeer op de hoofdroute tussen de Karspeldreef en de Laarderhoogtweg. Dit mede i.r.t. de positionering van de afvalcontainers (thans voorzien aan de oostzijde van de hoofdroute).
- Kruising Karspeldreef:
    - In het ontwerp wordt nader onderzocht hoe de oversteek zodanig wordt vormgegeven zodat deze (verkeerskundig) veilig is voor langzaam verkeer en de (ruimtelijke) barrierewerking van de Karspeldreef in relatie tot de parkbeleving wordt geminimaliseerd. Dit geldt zowel voor de westflank (hoofdroute) als de oostflank.
    - De oversteekbaarheid voor gemotoriseerd verkeer op de hoofdroute is ook nader uit te werken en hangt samen met de (te kiezen) rijrichting tussen de Karspeldreef en de Laarderhoogtweg.
- Kruising Hogehilweg: Nader uitwerking van kruising waarbij het park doorloopt en de auto te gast is;
- Kruising fietsroute Molenwetering: Nader uitwerking van de aantakking van de oost-west fietsroute langs de Molenwetering op de hoofdroute;
- Aansluiting van de hoofdroute op de Hoogoorddreef en de Laarderhoogtweg: Nader uitwerken, zowel verkeerskundig als ruimtelijk;
- Aansluitingen Bullewijkpad, stegen en binnenruimten privé-kavels:
    - Bullewijkpad is een voetgangersgebied waar fietsers te gast zijn. De aansluiting op het toekomstige buurtplein en op de hoofdroute van het park vraagt nadere uitwerking;
    - Stegen:
        - Op de Westflank eindigen een viertal stegen, waarvan twee openbaar (Hakusteeg en Hallasteeg). Deze stegen wijken af in materialisering van het Hondsrugpark. Daarentegen moet er wel een goede aansluiting tussen stegen en park worden gemaakt, waarbij deze aansluitingen aanleiding kunnen geven voor dwarsverbindingen in het park.
        - Ter hoogte van de aansluiting van de Hakusteeg op het park wordt een veilige oversteek over de hoofdroute gerealiseerd t.b.v. de verbinding van de school op Hessenbergweg 95 en de toekomstige speelplaats voor de bovenbouw in het park;
    - Buitenruimten op privé-kavels zijn duidelijk anders ingericht wat betreft materialisering dan het Hondsrugpark zodat privé en openbaar gebied duidelijk is. Daarentegen moet er wel een goede aansluiting zijn waarbij deze aansluiting aanleiding kan zijn voor dwarsverbindingen in het park. Tevens vormen deze aansluitingen ook verbindingen in het faunanetwerk binnen Amstel III.
- Routes voor nood- en hulpdiensten:
    - Opstellen van een gebiedsbrede analyse van de routes van nood en hulpdiensten irt de hoofdroute en secundaire routes in het park en ten opzichte van de (nieuwe) bebouwing eromheen. Doe dit in zowel de reguliere situatie als bij de inwerkingtreding van het noodventiel voor evenementenverkeer.
    - Opstellen van een analyse van reeds aanwezige brandkranen in het gebied irt het parkontwerp. Bepaal hoe die straks weer ingepast kunnen worden / een nieuwe plek moeten krijgen.

Alternatieven:
Voor een aantal uitgangspunten is een alternatief beschikbaar, omdat hierover onzekerheid is of nog besloten moet worden. Omdat het alternatieven zijn die nu niet in het eindbeeld van het park worden meegenomen, zijn deze nader uitgewerkt in hoofdstuk 5. Het betreft:
1. Kruising Karspeldreef: GOW 50
2. P9: Twee alternatieven voor de uitfasering van deze in- en uitrit op (middel)lange termijn

4.6.2 Noodventiel voor evenementenverkeer

Ambitie:
- Het evenementenverkeer wordt buiten het park om afgewikkeld;
- Ten behoeve van de robuustheid van het wegennetwerk bij (meerdere) evenementen wordt de hoofdroute van het park wel geschikt gemaakt als noodventiel bij calamiteiten in het netwerk. Dit is nadrukkelijk voor zeer incidentele noodgevallen, waarbij er geen andere mogelijkheden meer zijn om het verkeer af te wikkelen buiten het park om;

Uitgangspunten:
- Het gebruik is als volgt:
    - De route wordt alleen gebruikt bij een ernstige calamiteit in het omliggende verkeersnetwerk (dus niet in Hondsrugpark) bij de uitstroom van evenementenverkeer;
    - De uitstroom van het verkeer is van noord naar zuid;
    - De route is niet geschikt voor instroom van evenementenverkeer, omdat op dit deel van de hoofdroute 1-richtingsverkeer in zuidelijke richting geldt;
- De inrichting is als volgt:
    - Het noodventiel voor evenementenverkeer loopt over de hoofdroute van het park tussen Hoogoorddreef tot de kruising met de Karspeldreef / Hessenbergweg;
    - Uitgangspunt is een erfregime en een erfinrichting, waarbij voetgangers een eigen plek in de erfinrichting hebben en ook nood- en hulpdiensten worden gefaciliteerd;
    - De rijstrook is minimaal 3,5 meter, maar is op veel plekken breder zodat ook fietsers en nood- en hulpdiensten nog genoeg ruimte hebben;
- Afsluitbaarheid en dosering door middel van:
    - Verzinkbare paal nabij kruising van de hoofdroute met de in- en uitrit van de P9 garage / Atlas Arenacomplex;
    - Verzinkbare paal nabij Kruising van de hoofdroute met de Hogehilweg (noordzijde);
    - Om opstoppingen of naast elkaar opstellen te voorkomen wordt gebruik gemaakt van een VRI (voor incidenteel gebruik) nabij de ingang Atlas / P9 (startpunt calamiteitenroute voor evenementenverkeer) om zo het verkeer te kunnen doseren;
- Besluitvorming ingebruikname:
    - Voor het openstellen van de route is een besluit van OMC benodigd (instemming Politie);
    - Het streven is om bij ingebruikname de inzet van Politie en verkeersregelaars te beperken;

Ontwerpopgave:
- Oversteekbaarheid route: Voetgangersroutes en de Hogehilweg/Hettenheuvelweg moeten de route veilig kruisen door tijdelijke dan wel permanente maatregelen te treffen die dit mogelijk maken tijdens gebruik van het noodventiel;
- Tijdstippen waarop de route gebruikt kan worden en omschakelmoment van parkroute naar evenementenroute;
- Beheersbaarheid, zoals snelheid en sluiproutes van evenementenverkeer;

4.7 Materialisering

4.7.1 Verharding en meubilair

Ambitie:
Het materiaalgebruik in Hondsrugpark vormt een rustig, leesbaar en herkenbaar geheel, passend bij de identiteit van het park en binnen de context van Amsterdam Zuidoost.

Uitgangspunten:
- Beleid:
    - Handboek Rood en Groen zijn het algemene kader;
- Verharding:
    - De ambitie is om bij de hoofdstructuur van het park zo veel als mogelijk één verhardingsmateriaal toe te passen. Dit is een elementverharding uit het Handboek Rood;
    - Secundaire looppaden in het park (bijvoorbeeld in het groen) kunnen waar gewenst worden uitgevoerd in halfverharding (conform Handboek Rood);
    - Afbakening met speciale lijn of begrenzing van het park die terug ligt t.o.v. de rooilijn en een vooraankondiging in het park (nader uit te werken);
- Overige elementen:
    - (Zit)meubilair conform Handboek Rood;
    - Prullenbakken conform Handboek Rood;
    - Uitgangspunt is dat geen maatregelen worden genomen die gebruikers weren (anti lig maatregelen bijvoorbeeld);
    - Het park krijgt een duidelijke bewegwijzering;

Ontwerpopgaven:
- Definitieve materiaalkeuze voor de verharding;
- Uitwerking zitranden en hoogteafbakening (bijvoorbeeld solids of een ander materiaal)
- Overgang en leesbaarheid bij de overgangen de reguliere openbare ruimte naar het park, bijvoorbeeld door een begrenzing in materiaal;
- Onderzoek in overleg met de buurt hoe bewoners of iconen uit Zuidoost geëerd kunnen worden bij bankjes en overige elementen in de openbare ruimte;

4.7.2 Verlichting

Ambitie:
Verlichting zorgt voor een veilig, goed "leesbaar" park dat ook 's avonds voor sport en spel, ontmoeten en andere activiteiten gebruikt kan worden.

Uitgangspunten:
- Beleid:
    - Handboek Rood
- Ruimtelijk:
    - 4m masten met kegelarmatuur op de flanken en langs de hoofdroute
    - Pleinmasten op grotere pleinen
    - Op buurtplein indien gewenst specials in verband met theater/marktfunctie
    - Extra en passende verlichting bij oversteek- of conflictpunten en de sportvoorzieningen

Ontwerpopgaven:
- Geen hinder voor omwonenden

4.8 Ondergrond

4.8.1 Masterplan Kabels en Leidingen, Wisselkaart en Stapelingstekeningen

Om te komen tot een goede ordening van de infrastructuur in de ondergrond is er o.a. een Masterplan Kabels en Leidingen opgesteld. De verschillende nutspartijen hebben hierin opgegeven welke toekomstige (extra) kabels en leidingen er voorzien worden. Er is een eerste aanzet gedaan om deze in te passen. Hiervoor zijn zones geselecteerd waarin geen kabels en leidingen aangebracht mogen worden (weergegeven in een Wisselkaart) en er zijn Stapelingstekeningen (een vorm van dwarsdoorsnedes) gemaakt waarin kavelgrenzen, bestaande kabels en leidingen, nutsvrije zones en nutszones met programma vanuit het Masterplan Kabels en Leidingen zijn weergegeven.

Ambitie:
Het ontwerp van het park dient afgestemd te worden op de ondergrondse infrastructuur. Programma dat een claim doet op de ondergrond, zoals bomen, sport- en speelvelden, objecten, bouwwerken en kunstwerken worden in nutsvrije zones geplaatst.

Uitgangspunten Masterplan K&L:
- De afgegeven nutsvrije en nuts zones dienen gehanteerd te worden als uitgangspunten. Hiervan afwijken is alleen mogelijk na afstemming met de betrokken nutspartijen.
- In het Bijzonder Coördinerend overleg (BCO), een overleg met de nutspartijen speciaal voor Amstel III, worden de Nutspartijen gevraagd zich over de huidige inzichten uit te spreken. Het gaat om:

  - Is er een noodzaak om totale profiel in de Hondsrugweg te herzien (bijvoorbeeld zodat bredere zones ontstaan voor Electra, data en warmte);
  - Bestaan er mogelijkheden tot alternatieve aanleg van met name doorgaande kabels en leidingen door deze bijvoorbeeld in mantelbuizen onder een nutsvrij zone te leggen;
  - Evt nog diepere boringen van doorgaande tracés.
- De afstemming met de nutspartijen is een doorlopend proces dat ook van toepassing is op de planvorming voor het Hondsrugpark en zal worden voortgezet in alle planfases (VO, DO en uitvoering).

Uitgangspunten Wisselkaart en Stapelingen:
- Er wordt gestuurd op de Wisselkaart waarin nutsvrije zones zijn weergegeven. Daarmee zijn aanpassingen soms mogelijk, mits de ruimte nog niet is geclaimd of in gebruik is genomen door K&L bedrijven.
- De belangrijkste basisgegevens zijn:
  - Wisselkaart (bovenaanzicht nutsvrije zones)
  - Bestaande K&L
  - Toekomstige K&L conform Masterplan K&L

Ontwerpopgaven:
- Ontwerp afstemmen op huidige uitgangspunten evt. bijstellen als aanvullende informatie beschikbaar komt;
- Blijvend actualiseren van wisselkaart en stapelingstekeningen in VO-, DO, en uitvoeringsfase i.r.t. het maaiveld ontwerp (en vice versa);

4.8.2 Inmetingen, eigendom en hoogte-uitwerkingen

Ambitie:
Het ontwerp voor het park inpassen in de omgeving

Uitgangspunten:
- De beschikbare basisinformatie die zal worden aangeleverd: is
  - Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)
  - Uitgevoerde inmetingen (x. y en z)
  - Kavelgrenzen

Ontwerpopgaven:
- Inpassen ontwerp op basis van de beschikbare informatie.

4.9 (Zelf)beheer en eigenaarschap

Ambitie:
In het ontwerp voor het park wordt rekening gehouden met beheer en onderhoud, zodat het park ook in de toekomst blijft bieden wat met het ontwerp beoogd is. Waar mogelijk wordt ruimte geboden aan zelfbeheer.

Uitgangspunten:
- Uitgangspunt is Handboek Rood en Groen, waarbij beheerbaarheid, duurzaamheid en bescherming tegen vandalisme reeds is afgewogen.
- Voor beheer en onderhoud wordt daarmee uitgegaan van een basisniveau aan middelen, vergelijkbaar met de huidige situatie. Het verschil in beheerkosten ten opzichte van de huidige situatie wordt in beeld gebracht bij de SO, VO en DO fase middels een beheerkostentoets.
- Wanneer hogere kosten worden voorzien voor speciale voorzieningen (buiten Handboek Rood en Groen) dan worden deze expliciet gemaakt t.b.v. nadere besluitvorming.
- Uitgangspunt is het vigerende beheerniveau. Dit is voor Amstel III en het park beheerniveau C (zie ook ontwerpopgave).

Ontwerpopgaven:
- Kansen voor sociaal beheer onderzoeken bijvoorbeeld in combinatie met georganiseerde sport en stadstuinen.
- Onderzoeken of voor (delen van) het park een hoger beheerregime kan worden toegepast, zodat een hogere biodiversiteit (vaste planten) en (park)beleving kan worden behaald.
- Uitwerken van de diverse adviezen en aandachtspunten vanuit het beheer:
    - Voorkomen van ongedierte;
    - Voorkomen van waaivuil (van bijvoorbeeld afvalcontainers) i.r.t. water en groen;
    - Boomwortels i.r.t. verharding;
    - Omgang tuinafval van stadstuintjes;
    - Uitwerken welke routes bij gladheid worden beheerd en wat dat betekent voor de vormgeving van deze routes en het omliggende groen;
    - Uitwerking handhaving o.b.v. een Handhavingstoets op het VO;

5 Alternatieven & tijdelijke maatregelen

Alle toekomstige aanpassingen en activiteiten passen binnen de ambities van het park en dragen bij aan de ambitie om kwaliteit en leefbaarheid voor de buurt toe te voegen in alle fases. Dit hoofdstuk omschrijft de alternatieven en tijdelijke maatregelen voor de verschillende faseringsopgaven.

5.1 Alternatieven voor het eindbeeld

Deze paragraaf beschrijft de alternatieven voor een aantal uitgangspunten over het eindbeeld waarover nog onzekerheid is of waarover nog besluitvorming plaats moet vinden. Deze alternatieven worden vanwege de status van de besluitvorming uitgewerkt in de VO-fase.

5.1.1 Karspeldreef en Hessenbergweg

Varianten:
- GOW-50 met
    - a) 2x1 rijbanen (met middenberm) en vrijliggende fietspaden of
    - b) 1x2 rijbanen (zonder middenberm) en vrijliggende fietspaden

Uitgangspunten:
- Conform het vigerend beleid: Beleidskader plusnetten en Duurzaam Veilig;
- Te vervallen: Verkeerslichten geregeld kruispunt met de Hondsrugweg;
- Behoud / verbetering oversteekbaarheid voor langzaam verkeer;

5.1.2 In- en uitrit Atlas Arenacomplex / P9

Dit alternatief wordt vanwege de status van onderzoek en besluitvorming uitgewerkt in de VO fase (deze is nodig t.b.v. het vervolgproces).

Varianten:
- Variant a: Afwaardering van deze ontsluiting, waarbij de ontsluiting richting de Hoogoorddreef ingericht wordt als wisselstrook:
    - Regulier: inrijdend
    - Bij evenementen: uitrijdend
- Variant b: De ontsluiting wordt op termijn geheel uitgefaseerd;

Uitgangspunten:

- Uitstraling en materialisatie conform de gehele route door het Hondsrugpark, maar dan met erfregime in plaats van parkregime.
- Oriëntatie van de route op de te realiseren fietsstraat Haaksbergweg.

5.2 Tijdelijke ontsluitingen en BLVC maatregelen

De volgende opgaven dienen bij de uitwerking van het DO T1 te worden meegenomen:

- Karsp: Tijdelijk bereikbaar houden t.b.v. laden en lossen, pakketdiensten en verhuizen van de zuidelijke toren aan het Bullewijkpad;
- Eventuele tijdelijke ontsluiting van de P10 garage en bovendek d.m.v. 1 rijstrook voor uitsluitend uitrijdend verkeer richting de Hoogoorddreef indien uitvoering van een verplaatste toegang (te) lange tijd in beslag neemt
- BLVC maatregelen voor de bouw van opstallen op de middellange termijn. Dit zijn voor zover nu bekend:
    - Hullenbergweg 1-3
    - Hogehilweg 3
    - Hogehilweg 4
    - Hogehilweg 6
    - Hessenbergweg 8 -10
    - Hettenheuvelweg 8-10
    - Hettenheuvelweg 12-14

5.3 Placemaking en transitie

Lopende initiatieven:
Tot en met 2026 zijn in ieder geval de volgende tijdelijke maatregelen van kracht op de oostflank van het toekomstige park:

- Bloemenlint
- Drie verblijfsplekken ter hoogte van:
    - Hullenbergweg 1-3 en later ter hoogte van de Hogehilweg (SPOT)
    - OZO Hotel
    - Atlas gebouw
- Beschildering verkeersbarriers
- Optioneel: Lint van licht

Op het Bullewijkpad wordt bovendien een plan uitgewerkt voor een Freezone. Tussen het toekomstige Hondsrugpark en Creative Community ontstaat zo een creatieve boulevard (Bullevard).

Kansrijke initiatieven:
Placemaking kan ook worden gebruikt om plekken binnen de projectgrens van het park alvast tijdelijk in te richten waarbij al wordt gerefereerd aan de functies in het park. Het zuidelijk deelgebied is hiervoor kansrijk, omdat na het verplaatsen van de busroutes hier geen verdere mobiliteitsopgaven spelen. Ook sommige plekken in de flanken van de Hondsrugweg zijn geschikt. Parallel aan de aanleg van het noordelijk deelgebied (thans als meest kansrijk gezien) kan op deze manier alvast een parkachtig gebruiksgebied worden gemaakt en gestart met de programmering. Dit in verbinding met (de programmering in) de freezone op het Bullewijkpad en als voorloper van het toekomstige buurtplein op deze plek.

Dit plan wordt parallel aan het opstellen van het VO uitgewerkt.

6 Samenwerken & besluiten

6.1 Participatie

Voor de totstandkoming van het Hondsrugpark is een participatie- en communicatieaanpak opgesteld. Geconstateerd is dat de aanleg van het park een relatief brede beleidsruimte kent en een grote impact heeft. Dit maakt dat een hoge mate van participatie geschikt en noodzakelijk is voor de planvorming. Daarnaast maakt het park onderdeel uit van de bredere gebiedsontwikkeling van Amstel III. De aanpak heeft daarom drie pijlers:

- Communicatie: informeren over Amstel III en het park;
- Participatie op de plannen voor het park;
- Stakeholdermanagement zoals gebruikelijk binnen de kaders van de Omgevingswet;

De participatieladder is cumulatief. Dit betekent dat de treden raadplegen en informeren ook actief zijn. Concreet betekent dit:

- Brede peiling voor heel Amstel III waarbij ook de openbare ruimte en het park aan de orde komen
- Bijeenkomsten op themaniveau (Amstel III breed)
- Adviesraad tbv planvorming Hondsrugpark t.b.v. de SO-fase (afgerond)

De consultatie van stakeholders in de VO en DO fase is nader uitgewerkt in een participatieplan voor deze fases. Dit heeft het karakter van informeren en raadplegen, omdat het aantal keuzemogelijkheden beperkte zal zijn i.v.m. onder andere technische uitvoerbaarheid.

6.2 Toetsing & besluitvorming

Deze paragraaf beschrijft het toetsings- en besluitvormingsproces per planproduct. Het beschreven proces is op basis van de huidige inzichten. Per fase wordt beoordeeld wat de meest logische volgende processtap is. Zo kan aan de ene kant het proces op koers blijven, maar is er ook flexibiliteit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en inzichten.

6.2.1 Planproducten Hondsrugpark

Nota van Uitgangspunten NvU:

- Dit is een product op hoofdlijnen voor het totale Hondsrugpark waarmee een externe partij geselecteerd kan worden en waarmee de participatie gestart en doorlopen kan worden. Na vaststelling vormt het samen met het Schetsontwerp de basis voor het VO-traject.

- De NvU komt gefaseerd tot stand:
    - Versie t.b.v. uitvraag Extern Ontwerpbureau en Adviesraad
    - Versie t.b.v. interne toetsing en externe omgevingsconsultatie
    - Versie t.b.v. besluitvorming (vaststelling in DB, samen met SO)
- Onderstaande toetsing en besluitvorming wordt voorzien:
    - Afstemming:
        - Kernteam en/ of stuurgroep regieorganisatie evenementenverkeer
        - Kernteam en/of Stuurgroep MOB Zuid-Oost Flank
        - Voorbereidingsoverleg K&L
        - Sport en Bos
    - Toetsing:
        - BAP (beheer acceptatieproces)
        - Expertiseteam OR&M (concept) & Toetsteam OR&M (definitief na BAP)
        - Waternet
    - Vaststellen door:
        - Planteam OR & Kernteam Amstel III
        - Ambtelijke opdrachtgever
    - Bestuurlijke besluitvorming:
        - Dagelijks bestuur stadsdeel
        - Stadsdeelcommissie (ter advisering of ter info)
        - Optioneel: Staf Wethouder
- De inhoud wordt op hoofdlijnen gedeeld met de stuurgroep evenementenverkeer en Stuurgroep Mobiliteit Zuidoostflank om deze partijen zoveel mogelijk te betrekken en te informeren
- Met de inhoud wordt een BAP gestart waarbij de opmerkingen verwerkt kunnen worden in de definitieve NvU. Het toetsteam OR&M kan na het BAP zijn opmerkingen meegeven die in de definitieve NvU verwerkt worden
- Waternet wordt ook gevraagd om commentaar te leveren

<u>Schetsontwerp (SO):</u>

- Het schetsontwerp bevat samen met de NvU het eindbeeld van het totale park. Dit is het laatste besluit over het totale Hondsrugpark. De verdere uitwerking wordt gefaseerd uitgevoerd en als zodanig besloten.
    - Afstemming:
        - Kernteam en/ of stuurgroep regieorganisatie evenementenverkeer (TOZO)
        - Kernteam en/ of Stuurgroep MOB Zuid-Oost Flank
        - Voorbereidingsoverleg K&L
        - Optioneel: Uitvoeringsregieteam (URT)
    - Toetsing:
        - BAP (beheer acceptatieproces)
        - Expertiseteam OR&M (concept) & Toetsteam OR&M (definitief na BAP)
        - Waternet
        - Supervisie

    - Vaststellen door:
        - Planteam OR & Kernteam Amstel III
        - Ambtelijke opdrachtgever
    - Bestuurlijke besluitvorming:
        - Dagelijks bestuur stadsdeel
        - Stadsdeelcommissie (ter advisering of ter info)
        - Optioneel: Staf Wethouder
- In deze fase volgt een officiële toetsing van het NvU door het toetsteam OR&M nadat het BAP is doorlopen;
- Waternet wordt ook gevraagd om een officiële reactie op het Schetsontwerp;
- Via supervisie, kernteam en ambtelijke opdrachtgever wordt het Schetsontwerp vastgesteld ter besluitvorming;
- De besluitvorming vindt plaats bij het DB als gemandateerde voor de inrichting openbare ruimte, mits de middelen die nodig zijn binnen de looptijd van het Investeringsbesluit binnen de GREX passen. Zie verder hoofdstuk 7;
- De stadsdeelcommissie kan geïnformeerd worden of, als het DB dat wil, ook voor een advies gevraagd worden. Dit moet vooraf met de portefeuillehouder besproken worden
- De wethouder kan optioneel geïnformeerd worden over de voortgang en de besluitvorming.

<u>Participatieplan:</u>
Dit plan beschrijft de doorlopen participatie voor het SO en het vervolgproces van consultatie van de omgeving voor VO en DO. Dit product wordt tegelijkertijd afgerond met de NvU en het SO. Onderstaande toetsing en besluitvorming wordt voorzien:

- Afstemming:
    - Stadsdeel / gebiedsteam
- Vaststellen door:
    - Planteam OR & Kernteam Amstel III
    - Ambtelijke opdrachtgever
- Bestuurlijke besluitvorming:
    - Dagelijks bestuur stadsdeel
    - Stadsdeelcommissie (ter advisering of ter info)
    - Optioneel: Staf Wethouder

<u>Planologische procedure</u>
De Hondsrugweg is gelegen binnen het bestemmingsplan Amstel III Oost en heeft de bestemming Verkeer-1 (artikel 8). Daarbinnen is geen groenbestemming toegestaan, zodat voor de aanleg van een park een planologische procedure moet worden doorlopen. Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Om het park mogelijk te maken zal naar verwachting het Omgevingsplan worden aangepast (uitgebreide procedure). Er wordt nog onderzocht hoe deze procedure wordt gestart en ingericht.

Voorlopig Ontwerp (VO)

- Voor het gehele park wordt VO van het eindbeeld opgesteld.
    - Afstemming:
        - Kernteam en/ of stuurgroep regieorganisatie evenementenverkeer
        - Kernteam en/of Stuurgroep MOB Zuid-Oost Flank
        - Sport en Bos
    - Toetsing:
        - BAP (beheer acceptatieproces). Thema's: rood, groen, afval, sport en speeltoestellen, hekken
        - Toetsteam OR&M en / of Toetsteam OR&M (na BAP), afhankelijk van de opgave(s)
        - Waternet
        - Uitvoeringsregieteam
        - Supervisie
    - Vaststellen door:
        - Planteam OR & Kernteam Amstel III
        - Ambtelijke opdrachtgever
    - Bestuurlijke besluitvorming:
        - Ter info naar staf Portefeuillehouder SD
- Het VO gaat alleen over het eindbeeld. In de DO fase wordt dit verder opgewerkt tot DO eindbeeld en wordt een DO T1 opgesteld die daadwerkelijk buiten wordt uitgevoerd. Daarom wordt VO alleen ter informatie aan de Staf Portefeuillehouder SD voorgelegd.
- Waar nodig (bijvoorbeeld bij gebiedsoverstijgende vraagstukken) worden het SO en de stapelingstekeningen geactualiseerd
- Het is aan de Staf of het nodig is het door te geleiden naar het DB
- Het VO wordt beschouwd als een ontwerp waarmee het IB kan starten met de technische uitwerking van het DO.

DO (Definitief Ontwerp) eindsituatie en T1 per deelgebied / uitvoeringsfase:

- Per deelgebied wordt een DO opgesteld
    - Toetsing:
        - BAP (beheer acceptatieproces). Thema's: rood, groen, afval, sport en speeltoestellen, hekken
        - Toetsteam OR&M (na BAP)
        - Waternet
        - Supervisie
        - Uitvoeringsregieteam
        - WWU tbv BLVC e.a.
    - Vaststellen door:
        - Planteam OR OR & Kernteam Amstel III
        - Ambtelijke opdrachtgever
    - Besluitvorming:
        - Dagelijks bestuur stadsdeel
        - Stadsdeelcommissie (ter advisering of ter info)

- In de DO fase wordt het VO verder opgewerkt tot DO Eindbeeld en wordt een DO T1 opgesteld die daadwerkelijk buiten wordt uitgevoerd. In de DO T1 worden indien nodig keuzes gemaakt over de alternatieven.
- Waar nodig (bijvoorbeeld bij gebiedsoverstijgende vraagstukken) worden het SO en de stapelingstekeningen geactualiseerd
- DB is officieel gemandateerd om de plannen van de openbare inrichting goed te keuren als deze binnen het financiële kader passen. Het is aan het DB om advies te vragen aan de stadsdeelcommissie of deze alleen te informeren.
- Afhankelijk van de fysieke mogelijkheden wordt het DO T1 gefaseerd aangelegd.
- De aanbesteding en gunning aan een aannemer wordt door het IB en de leadbuyer uitgevoerd.

6.2.2 Besluitvorming randvoorwaardelijke maatregelen

Dit zijn randvoorwaardelijke maatregelen en besluiten die genomen moeten worden om het Hondsrugpark in een definitieve vorm aan te kunnen leggen.

<u>Mobiliteit:</u>

- Bestuurlijke besluitvorming en uitvoering verplaatsing busroutes naar S111:
    - Uitvoeringsbesluit Wethouder / evt. College B&W van gemeente Amsterdam
    - Aanpassing vervoersplannen binnen de vervoersconcessie van de VRA
    - Aanpassing vervoersplannen binnen de vervoersconcessie van de Provincie Utrecht

- Bestuurlijke besluitvorming en uitvoering alternatieve route evenementenverkeer:
    - Opnemen in Mobiliteitsplan 2.0: Vaststelling in College B&W
    - Uitvoeringsbesluit College B&W van gemeente Amsterdam

- Besluitvorming en uitvoering Transformatie Karspeldreef en Hessenbergweg
    - Vaststellen Nota van Uitgangspunten in College B&W
    - Uitvoeringsbesluit en dekking vastleggen bij actualisatie Grondexploitatie Amstel III (Gemeenteraad)

<u>In- en uitrit P10 :</u>

Besluitvorming en uitvoering verplaatsen in/uitrit van parkeergarage P10 en bovendek buiten het Hondsrugpark:

- Afspraken maken met de assetowner van de parkeergarage
- Besluitvorming:
    - Dekking vastleggen bij actualisatie Grondexploitatie Amstel III (Gemeenteraad)
    - Aanpassingen Openbare Ruimte ter hoogte van de Hoogoorddreef zijn (vooralsnog) geen onderdeel van het parkontwerp en worden daarom separaat vastgesteld door DB Amsterdam Zuidoost

In- en uitrit P9/Atlascomplex:
Besluitvorming en uitvoering aanpassen primaire ontsluiting en opheffen secundair ontsluiting:

- Afspraken maken met Vastint
- Aanpassing Openbare Ruimte zijn onderdeel van het ontwerp van het park

6.2.3 Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen Kabels en Leidingen:

- De aanleg van K&L door het park moet zoveel mogelijk in een keer plaats vinden, terwijl het park gefaseerd wordt aangelegd
- De transformatie van aangrenzende kavels is soms nog onbekend en daarmee de noodzakelijke K&L ook.
- Via het strategisch overleg of planvormingsoverleg kunnen hier afspraken over worden gemaakt

Mitigerende maatregelen beheer:

- Via het BAP wordt beheer steeds meegenomen in het planproces.
- Het moment van overdracht naar beheer moet vooraf ook geregeld worden. Vanwege een mogelijk lange fasering van enkele jaren moet vooraf duidelijk zijn wie betaalt voor het beheer van de gereed gekomen delen van het Hondsrugpark.

7 Planning & financiën

7.1 Planning

Het planproces verloopt van grof naar fijn. Allereerst wordt in de SO- en VO-fase een totaalplan opgesteld voor het Hondsrugpark. Daarna wordt per deelgebied DO opgesteld. De eventuele uitwerking van het DO/bestek en uitvoering kan nog verder gefaseerd worden en is afhankelijk van de fysieke mogelijkheden in het betreffende gebied.

De opdrachtgever heeft als voorwaarde gesteld dat wanneer er 3000 inwoners in Bullewijk wonen een deel van het park in gebruik genomen wordt. De verwachting is dat er per 1 april 2026 meer dan 3000 bewoners zijn.

Als voorlopig uitgangspunt wordt gestuurd op een uitvoering van eerst Noord, dan Zuid en daarna het Middendeel van het park. Een aantal verkeersmaatregelen moet genomen worden om ruimte te creëren voor het park. Deze mitigerende maatregelen moeten gereed zijn voor start uitvoering. Als dit niet het geval is zal in de DO-fase daar waar nodig tot een alternatieve (mogelijk tijdelijke) inrichting worden besloten (T1) of wordt placemaking toegepast. Vooralsnog is het uitgangspunt dat de (voorbereidende) werkzaamheden aan het eerste parkdeel kunnen starten in 2026.

7.2 Kosten & financiering

7.2.1 Kostenramingen

De volgende ramingen worden opgesteld:
- SSK-raming obv Schetsontwerp (gehele park)
- SSK-raming obv Voorlopig Ontwerp (gehele park)
- SSK-raming per DO (per deelgebied / ntb)

De SSK-ramingen worden opgesteld door het Ingenieursbureau van de gemeente (IB) o.b.v. de ter beschikking gestelde gegevens over o.a. hoeveelheden door het Landschapsbureau. Aan de hand van een goedgekeurd SO, VO en DO wordt een SSK-raming en beheerkostentoets opgesteld door het IB. De raming wordt besproken met projectmanager Planvorming Openbare Ruimte, de planeconoom en budgethouder. De beheerkostentoets wordt ter accordering voorgelegd aan gebiedsbeheerder.

7.2.2 Financiering

- Grex-budget
    - Nummers Grex kaart:
        - 13: Hondsrugpark Centraal
        - 12: Westflank Hondsrugpark (optioneel tav westflank)
        - 14: Hogehilweg (optioneel tav oostflank)
        - 20: Hullenbergweg 1-3 (optioneel tav oostflank)
    - Nadere besluitvorming actualisatie Investeringsbesluit 2025

- Subsidies / alternatieve dekking, o.a.:
    - Specifieke uitkering (SPUK) gebiedsbudget van het Rijk (toekenningsbesluit 5 december 2024)
        - Gebiedsmaatregel: Transformatie van de Hondsrugweg naar Hondsrugpark
        - Dit is een rijksbijdrage van 38% van de uitvoeringskosten met een vastgesteld maximum (kabinet). Dit betekent dat de gemeente Amsterdam in de grex 50389 minimaal 62% cofinanciering moet opnemen voor het realiseren van dit deel van de plankosten.

Bijlage 1: Schetsontwerp Hondsrugpark

1. **Technische tekeningen Schetsontwerp:**

Dit betreft een set separate documenten

Naam en datum:
- 'Plankaart (23258X_SO.101)', d.d. 18-07-2024
- 'Kaart Kabels en Leidingen (23258X_SO.103)', d.d. 18-07-2024
- 'Kaart voorzieningen (23258X_SO.102)', d.d. 18-07-2024
- 'Overzicht doorsnedes (23258X_SO.300)', d.d. 11-07-2024

2. **Ontwerptoelichting:**

Dit betreft een separaat document

Naam en datum: 'Schetsontwerp Hondsrugpark', d.d. 18 september 2024

Auteur: BYGG Architecture & Design en KruitKok Landschapsarchitecten

Opdrachtgever: Gemeente Amsterdam

Bijlage 2: Adviesraad Hondsrugpark - Advies

Dit betreft een separaat document

Naam en datum: 'Advies van de Adviesraad Hondsrugpark', d.d. 29 mei 2024

Auteur: Petra Boom – Externe voorzitter adviesraad

Bijlage 3: Adviesraad Hondsrugpark - Verantwoording

Bewoners en gebruikers aan zet
Voor het Hondsrugpark is een adviesraad ingericht. De adviesraad is gericht op de inrichting van het park. De expertise van de betrokkenen als belanghebbenden in de buurt wordt benut om tot een gezamenlijk advies over het park te komen. Het toekennen van adviesrecht houdt in dat het advies zwaarwegend is. Dit betekent dat een advies in principe wordt overgenomen, maar dat het wel mogelijk is om er beargumenteerd en onderbouwd vanaf te wijken.

De adviesraad bestond uit 17 belanghebbenden en was actief in de periode januari – mei 2024. De adviesraad werd samengesteld uit bewoners met een individueel belang. Betrokkenen met een specifiek belang, zoals ontwikkelaars en belangengroepen zijn dus niet uitgenodigd om deel te nemen aan de adviesraad. Zij worden via de brede peiling en stakeholderbenadering betrokken. Voordat de adviesraad startte, vond er een brede raadpleging plaats. Deze betrof alle inwoners en ondernemers rond het park. Vraag aan deze groep was "wat wilt u meegeven als input voor het Hondsrugpark." De output van deze raadpleging is met de adviesraad gedeeld.

Implementatie in Nota van Uitgangspunten en Schetsontwerp
De Projectgroep heeft het advies als volgt geïmplementeerd:

- Uitgangspunt is dat de adviezen worden overgenomen, tenzij deze onuitvoerbaar zijn (technisch of financieel) of tegenstrijdig zijn met het beleid of de bestuurlijke opdracht voor het park;
- Het adviesrapport is nader bestudeerd en dit is vertaald in concrete uitgangspunten of ontwerpopgaven. Deze zijn omschreven in de Nota van Uitgangspunten die de basis vormt voor het opstellen van het Voorlopig Ontwerp. Het merendeel van de adviezen kon worden overgenomen;
- Omdat het Schetsontwerp parallel is opgesteld aan het traject van de adviesraad bevat deze overigens al een verbeelding van het merendeel van de adviezen;
- Voor sommige adviezen geldt dat deze wel kunnen worden overgenomen, maar dat de invulling nader geduid moesten worden om deze concreet of uitvoerbaar te maken.
- Er zijn enkele adviezen die volgens de gemeentelijke Projectgroep Hondsrugpark niet kunnen worden overgenomen.

Interpretatie en nadere duiding van enkele adviezen
Enkele adviezen vragen nadere duiding om deze uitvoerbaar te maken:

- Inclusiviteit / alle doelgroepen bedienen: Dit advies wordt overgenomen. Om dit te kunnen doen zal een analyse van de verschillende sport- en spelelementen in het park worden gemaakt en het bereik van de verschillende doelgroepen. Uitgangspunt is wel dat per programmaonderdeel goed wordt nagedacht voor welke doelgroep dit element is en aan

welke eisen het dan moet voldoen. Dit om te voorkomen dat uiteindelijk niemand zich uitgenodigd voelt om het te gebruiken.

- Geen hekken en verharde oppervlaktes bij sport en spel: Dit uitgangspunt is in de NvU overgenomen. Het kan echter zo zijn dat vanwege de veiligheid en bruikbaarheid er toch hekken of verharde oppervlaktes nodig zijn. Het wordt dus beperkt, maar het is niet helemaal te voorkomen.
- Goede akoestiek theater: Dit punt vergt verder onderzoek. Het is daarom als ontwerpopgave opgenomen.
- Verzoek om de omliggende fietsroutes aantrekkelijker te maken voor de doorgaande fiets, zodat doorgaande fietsers niet voor het park kiezen: Strikt genomen valt dit buiten de scope van het park, maar dit gebeurt vanzelfsprekend wel op een hoger schaalniveau in overleg met de omliggende projectgebieden. Bovendien wordt de hoofdroute van het park zo ingericht dat deze vooral de langzame fietser aantrekt en faciliteert.
- Zelfbeheer, zelfbeschikking en sociale cohesie: Dit uitgangspunt is overgenomen. Het vraagt wel een actieve inzet van de buurt die bovendien ook nog in opbouw is. Nadere uitwerking, commitment en hulp van het gebiedsteam van het Stadsdeel zijn hierbij randvoorwaardelijk.

Zes adviezen die niet zijn overgenomen

Zes van de adviezen van de Adviesraad zijn volgens de projectgroep niet uitvoerbaar of tegenstrijdig met andere adviezen:

- Karspeldreef mag het park niet onderbreken: De Karspeldreef zal altijd netwerkfunctie hebben en dat betekent dat deze niet zal verdwijnen. Voor de aanleg van een tunnel is te weinig ruimte en hiervoor zijn geen financiële middelen beschikbaar. De projectgroep zal zich wel tot het uiterste inspannen om de barrièrewerking van de Karspeldreef te beperken. Dit gebeurt als volgt:
  - Binnen het park: De kruising van het park en de Karspeldreef zal zodanig worden vormgegeven dat deze veilig is en de parkbeleving wordt bevorderd;
  - Buiten het park: Op termijn zal het profiel van de Karspeldreef / Hessenbergweg (tussen S111 en de Foppingadreef) worden aangepast. De weg zal worden versmald van 2x2 naar 2x1 rijstroken en er komen fietspaden langs de weg. Deze plannen moeten nog nader worden uitgewerkt. De herprofilering wordt voorzien rond 2030.
- Het park mag geen hangplek worden en geen overlast geven door geluid, vuilnis, drugsgebruikers, criminele activiteiten, daklozen en evenementenbezoekers: Dit advies gaat volgens de projectgroep in tegen het advies van de adviesraad en het streven van de gemeente zelf om het park uitnodigend, veel gebruikt, inclusief en niet-crimineel in te richten. Vanzelfsprekend zal de gemeente handhaven als dat nodig is.
- Geen standaard straatmeubilair realiseren, maar meubilair met een kunstzinnige twist: Het meubilair in het park zal moeten voldoen aan de gemeentelijke standaarden uit het Handboek Rood. Dat is het gemeentelijk beleid en hiervan wordt niet afgeweken i.v.m. de eenheid binnen geheel Amsterdam en de beheerbaarheid en vervangbaarheid op de lange termijn. Er zijn overigens andere, meer kansrijke objecten of plekken in het park die impact kunnen hebben om creativiteit uit Zuidoost te tonen. Het gaat dan bijvoorbeeld om zitranden, begrenzing, kunst in de openbare ruimte en specifieke objecten die nog uitwerking vragen. Dit is in de NvU opgenomen.

- Het realiseren van een publiek toilet: Het park is bedoeld voor de buurt en niet voor bezoekers van ver weg. Een publiek toilet bedient vooral de laatste doelgroep en dat is onwenselijk. Indien er sprake is van activiteiten gerelateerd aan de buurtkamer kan daar van een toilet gebruik worden gemaakt. N.b. Er komen diverse horecagelegenheden in de omgeving. Bezoekers kunnen hier terecht voor consumptie en toilet.
- Ruimte voor Bijlmer Bios: Dit is meer een programmeringsopgave dan een ontwerpopgave. Het ligt daarmee te ver buiten de opdracht van de projectgroep. Ook ziet de projectgroep een tegenstrijdigheid met het advies om geluidsoverlast te beperken. Ook dat is onderdeel van de uitwerking van de programmering.
- Verbeteren van de veiligheid in de buurten van Amstel III: Dit advies is heel begrijpelijk, maar ligt te ver buiten de opdracht van de Projectgroep. Het advies zal onder de aandacht worden gebracht bij het gebiedsteam van het Stadsdeel.

Deze verantwoording is op d.d. 11 oktober 2024 gedeeld met de leden van de Adviesraad.

Bijlage 4: Wisselkaart en stapelingstekeningen Kabels en leidingen

1. **Wisselkaart:**

Dit betreft een separaat document

Naam en datum: 'Wisselkaart BYGG - Nutsvrije zones', d.d. 27 augustus 2024

Auteur: Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam

2. **Stapelingstekeningen ondergrond**

Dit betreft een set separate documenten

Naam en datum:
- Stapeling BULL_A, d.d. 5 september 2024
- Stapeling BULL_B, d.d. 5 september 2024
- Stapeling BULL_C, d.d. 5 september 2024
- Stapeling BULL_D, d.d. 5 september 2024
- Stapeling BULL_E, d.d. 5 september 2024
- Stapeling BULL_F, d.d. 5 september 2024
- Stapeling BULL_G, d.d. 5 september 2024
- Stapeling BULL_H, d.d. 5 september 2024

Auteur: Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam

Brondocumenten

Beleidskaders

1. Handboek Rood
2. Handboek Groen
3. Investeringsbesluit Amstel III (2021)
4. Voorzieningenstrategie Amstel III
5. Beeldkwaliteitsplan Bruggen Amstel III
6. Nieuwe openbare schoolpleinen basisonderwijs, Generieke leidraad, versie 21 november 2023
7. Legger en Keur (beleid Waterschap) van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
8. PVE Beheer, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
9. Omgevingsprogramma Riolering 2022-2027
10. Hemelwaterverordening Amsterdam

Publieksreactie participatie SO

Dit betreft de publieksreactie over de resultaten en verwerking van de participatie over het SO (online peiling, afstemming stakeholders en buurtbijeenkomst).

Overzicht toetsing en afstemming

Dit betreft een overzicht van (de verwerking van) de interne toetsing en afstemming:

1. Interne toetsing:
    a. Expertiseteam Openbare Ruimte en Mobiliteit
    b. Toetsteam Openbare Ruimte en Mobiliteit
    c. Beheertoetsoverleg

2. Interne en externe afstemming (o.a. Directie Onderwijs Jeugd en Zorg, Directie Sport en Bos, Brandweer, OMC)